

3.30: Olasz nyelvoktató-
andor és cigányzene.
7.45: Gyorsíró
vonások a Studioból
ízés, időjárásjelentés,
a nyelvű előadás,
beraház tagjaiból ala-
rsénye.
szimfónikus zenekar
Silving-Geisler ze-

eszeni állami zenekar
zi zenekar.
ekari hangverseny.
abarré.
ekari hangverseny.
zene.
angjáték. Fél kettőig

ngorajáték. Egy óráig
arazene. 10: Operett-
ázi zene.
szórakoztató zene.
e.
zenekar. 10.35: Tán-

mann meséi a studi-
sz operák áriái.
ekari hangverseny.
vőszene.
filharmonikusok rend-

latvitel.
szimfónikus hangver-
szene. 10.15: Modern
on.
Hangverseny. 11.30:
amotón. 8.30: Zene-
: Tánzene.

február 26.
ekszámok. 21.15: Ház-
angverseny. 9.30: Hi-
rseny. 2.45: Hírek. —
45: Cigányzene. 7.30:
operája. Majd: Jász-
vi.

zi zenekar.
Közöngörős hangver-
sens művei.
30: Könnyű zene.
ett.
Szimfónikus hangver-
hoven. Mendelssohn.

ekari hangv.
g. Beethoven E-moll
imfónia.
nek.
Katonazene. 22.10:

rdetéseket
nikozik francia-német
Cím: „Idősebb urino-
43.

en fejt köser tehát
t egy tehenről fejt
ó Schwartz Ignác
ben. Keg. Ferdinand

l. jómódoru, németül
emore Tojszeveszt tá-
fiam mellé teljes é-
elhelyezést nyerhet
ea, Baross ucca 7.

l származó, kitűnő
ellő 48 éves jól kon-
állásos, önálló jólmen-
és hasonló helyzetben
rhelyget házasság cé-
gére a kiadóba.

rtos lakás Urániában
kérdésre
et ad a
LEXIKONA (1931)
ak szótára, sport,
zóság, technika,
ról felvilágosít
ép, 64 műmelléklet
lejes bolti ár helyett

e 200 lel,
240 — lel
AZ UJ KELET
SZTALYABAN

XIV. ÉVF. * 46 SZAM
Cluj—Kolozsvar, 1931
február 26 Csütörtök
5691 ÉV Ad-

za postala
in numerar
24.716-929

Ramasetter Robert

BUDA

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Braasov
ucca) 18 szám. Telefon 9-77

ELOFIZETESI ARAK:

Felávré 680 lej
Negyedévre 328 lej
Egy hónapra 116 lej

KULFÖLDI

ELOFIZETESI ARAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 18 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

UJ KELET

RENDELÉSI HATÁROK

A munkanélküliség borzalmas rekordja

„Németországban a munkanélküliek száma elérte az öt milliót.“ A távirónak ez a híre úgy hangzik, mint egy új amerikai rekordjelentés. A munkanélküliek száma hónapok óta meghaladta a négy milliókilencszázezeret és hétről-hétre hol tízezerrel nőtt, hol ötezerezzel csökkent. És mert többször növekedett, mint csökkent a munkanélküliek száma mára elérte az ötödik milliót. Meg van tehát az új német rekord, olyan rekord, amely könnyen akár az életébe is kerülhet a versenyzőnek: Németországnak.

Öt millió embert tartanak tehát hivatalosan számon és segíyeznek közpénzből, mint munkanélkülit Németországban, de ez az ötmillió ember, ötmillió családfőt jelent és ha egy munkanélküli családfőre csak 4 családtagot számítunk, akkor huszmillió ember áll munkanélkül és huszmillió ember mindennapi kenyeréről kell gondoskodjék az állam. Németország 75 millió lakosa közül ha e néhány millió közhivatalnokot is a munkanélküliekhez számítjuk, csak 50 millió ember tudja önmaga megkeresni kenyerét és a dolgozók nemcsak önmagukat kell eltartásuk, hanem a középkézből élő 25 millió munkanélkülit is.

Minden hét dolgozó emberre tehát egy munkanélküli esik Németországban. Ez a rettenetes arányszám feltartózatlan katasztrófával fenyegeti Németországot. A munkanélküliségnek ugyanis az a természetrajza, hogy minden munkanélküli tömeg újabb munkanélküliséget termel ki. Ha így halad Németország a munkanélküliség útján, akkor hamarosan eléri, hogy az arányszám megfordul és minden dolgozó emberre két munkanélküli esik majd. Csak az a kérdés, hogy egyáltalában el lehet-e jutni eddig az állapotig.

A munkanélküliség rekordszáma azonban nemcsak Németországra, de egész Európára veti előre a katasztrófa árnyékát. A németországi munkanélküliség nemcsak a belföldi, de a külföldi fogyasztásra is súlyos megrázkódtatással jár. Különösen az agrárszágok és közöttek természetesen Románia is érzi meg azt, hogy Németország éhezik. Maholnap Németország megszűnik az agrártermékek piaca lenni és amíg a német munkanélküliek élelmiszer híján éhenhalnak majd, a keleteurópai mezőgazdák saját zsúrájába, a nyakukon maradt gabonába fuladnak majd bele.

A megoldás pedig olyan egyszerű és olyan kézenfekvő, hogy az európai kormányok nyilvánvalóan csak azért nem nyulnak ehhez az eszközhöz, mert nagyon is a kezük ügyében fekszik. Három esztendeje, hogy Páneurópáról beszélnek Párisban, Berlinben, Londonban és Genfben és az egész terv ma is ugyanolyan embrionális állapotban van, mint három évvel ezelőtt. Holott ma már az iskolás gyermek is tudja, hogy a gazdasági világválságnak a természetellen termelés és a vámhatárok az okai. Kétségbeesítő dolog Romániában éhezni azért, mert tulontul sok az élelmiszer, Németországban pedig azért, mert egyáltalában nincs ennivaló. A romániai parasztnak nyakán marad a gabonája, pénz híján nem tud vásárolni sem külföldi sem belföldi iparterméket és az ipari üzemek alkalmazottai egyre nagyobb csapatokban kerül-

Ki ígért többet a külföldi tőkésnek a Béga-kanális ügy rendezéséért?

Szemérmetlen spekuláció folyik Párizsban a háboru előtti román tartozásokkal

Jóinformált érdeklőségek összevásárolták azon vállalatok részvényeit, amelyeknek ügyeit Popovici Mihálynak a kölcsönrel kapcsolatosan rendezni kell. A legutóbbi minisztertanács állítólag tárgyalta a kölcsön felhasználásának módjait is

Vajda Sándor: „Semmilyen komoly ok nem szolgált Maniu Gyula visszatérését“

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este hét órakor minisztertanácsra ültek össze a kormány tagjai. A tanácskozások a késő esti órákig tartottak és ma délelőtt fél tíz órakor folytatták őket. A szokatlanul hosszú minisztertanács ma délben félegy órákor ért véget. Politikai körökben különböző kommentárokrak adtak alkalmat ezek a tanácskozások, amelyekből egyesek azt a következtetést vonták le, hogy a kölcsön meghíusult s a kormány tagjai a visszavonulás részleteit vitatják meg. Ezek a hírek — mint utólag kiderült — nem feleltek meg a valóságnak. Bár a hivatalos kommuniké csak per tangensem emlékezik meg a kölcsöntárgyalásokról, félhivatalos nyilatkozatok arra engednek következtetni, hogy a párizsi tárgyalások mégis sikeresen fognak befejeződni.

Mennyit kell fizetni a Béga csatornáért?

A minisztertanácsról kiadott hivatalos kommuniké egyébként a következőket írja: „A legutóbbi liberális kormány egyik tagja egy bukaresti lapnak adott nyilatkozatával azt állította, hogy a nemzeti pártzárta kormány 368 millió lejgel akarja a Béga kanális ügyét a külföldi tőkéssekkel szemben rendezni, holott a legutóbbi liberális kormány mindössze 60 millió lejtel ajánlott fel az ügy likvidálására. Ezzel szemben a kormány leszögezte, hogy a jelenlegi tárgyalások során a Béga kanális ügyből kifolyólag mindössze 10 millió 800 ezer lejtel és ennek kamatait ajánlotta fel a külföldi tőkésnek, tehát sokkal kevesebbet, mint a legutóbbi liberális kormány.

Nem felel meg a valóságnak az a hirtetés sem, mintha Stirbey herceg azért utazott volna Párizsba, hogy Popovici Mihálynak a kölcsöntárgyalásokban segítkezzen.“

Szemérmetlen spekuláció a „rendezetlen“ ügyekkel

A rendkívül érdekes kommuniké második része tisztára személyi vonatkozású s nyilvánvaló, hogy a cáfolat közzétételét az uralkodóra való tekintettel határozta el a kormány. Ami a Béga kanális ügyé, illeti, ez egyike volt azoknak a kérdéseknek, amelyek a leginkább akadályozták Popovici Mihályt a párizsi tárgyalásokban. Az

ügy meglehetősen el volt mérgeződve, minthogy a stabilizációs tárgyalások során a Bratianu-kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy a kölcsön megkötése után négy hónapon belül rendezzi a külföldi tőkés követeléseit. Ez azonban nem történt meg. Ma már azt tudják Bukarestben, hogy a különböző „rendezetlen“ ügyekkel kapcsolatosan, amelyek most Párizsban a tárgyalások kiindulási pontját képezték, szemérmetlen spekuláció folyt. Egyes beavatottak összevásárolták azoknak a vállalkozásoknak a részvényeit, amelyeknél az állam a külfölddel szemben érdekelve volt és egyezkednek most az állami tartozásoknak minél magasabb nivón való revalorizálását kiterroizálni a külföldi pénzszoportok utján a román kormány megbízottjaitól.

A kölcsön sorsa egyébként ugylátszik, hogy már eldőlt. Erre enged következtetni az a tény, hogy Mironescu miniszterelnök Burileanu jegybank-kormányzóval a

„Maniu jól tudja, hogy mit csinál“

Egyes bukaresti lapok értesülései szerint a ma délelőtti minisztertanácsban a kormány tagjai a kölcsön összegének felhasználásáról tárgyaltak már. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a párizsi tárgyalások nem húzódnak el napokig, sőt esetleg egy-két hétig is. Bármi is legyen azonban, a kölcsöntárgyalások sorsa, Bukarestben és az általános vélemény uralkodik, hogy a Mironescu-kormány igen rövid időn belül el fogja hagyni helyét. A leginkább tartja magát az verzió, hogy március 15-én, a parlamenti szesszió bezárulása után az uralkodó koncentrációs kormányt fog kinevezni, amely október hó 15-ig parlament nélkül fogja vezetni az ország ügyeit. A pillanatnyi helyzet fogja eldönteni azt, hogy a három kiszemelt miniszterelnökjelölt: Prezan, Argetoianu és Titulescu közül ki fogja az ügyek irányítását átvenni. Ez a verzió meglehetősen nyugtalanságot keltett nemzeti pártzárta körökben, különösen azért, mert a párt egyes tagjai, így például Racovita tábornok az elmúlt időben élénk propagandát fejtenek ki a nemzeti pártzárta parlamenterek között, híveket gyűjtve az Argetoianu-kabinet számára.

kölcsönszerződés szövegének előkészítéséről és különböző prospektusok kibocsátásáról tárgyal. Ugyancsak ezekkel kapcsolatban közlik, hogy Oboen, a Banca Nationala külföldi ellenőre Párizsban tartózkodik és az elmúlt napok egyikén telefonon felhívta az Autonom Monopol Pénztár igazgatóját, akit ugyancsak különböző a kölcsön kibocsátásával kapcsolatos prospektusok előkészítésére utasította. Valószínű, hogy a kölcsönrel kapcsolatos ügyet rövidesen rendezni fogják Párizsban, még pedig oly módon, hogy az állam kötelezi magát tartozásainak 80 éven belül és 4 százalékos kamat mellett való fizetésére. Ezután kerül csak sor a kölcsön összegének, kibocsátási árfolyamának, visszafizetési feltételeinek és kamatainak megállapítására. Annyi bizonyos, hogy a külföldi pénzszoportok ma inkább, mint valaha, ragaszkodnak ahhoz, hogy a kölcsön egy részét ipari árukban folyósítsák és a megrendelésekre vonatkozólag konkrét garanciákat kérnek a román kormánytól.

Ma inkább, mint valaha megnyilatkozik a pártban az a kívánság, hogy Maniu Gyula sürgősen térjen haza. A Curentul értesülése szerint Rachiteanu kormányzárta képviselő a Rivierára utazott s magával vitte Mironescu, Mihalache, Madgearu, Vajda Sándor és a nemzeti pártzárta több más vezetőinek leveleit, amelyben kéri a Rivierán üdülő elnököt, hogy térjen sürgősen haza és teremtsen rendet a nemzeti pártzártaiban.

Ezekkel a verziókkal kapcsolatosan felhívtuk ma délután Vajda Sándor volt belügyminisztert, akinél érdeklődtünk Maniu hazatérése felől. Vajda a következőket válaszolta:

— Néhány nappal ezelőtt megjelent a Patriában egy hivatalos kommuniké, amely teljes mértékben megfelel a való tényállásnak. Maniu Gyula nagyon jól tudja, hogy mit csinál. Maniu egészségügyi okokból tartózkodik külföldön és oly hosszú évtizedek fáradságos munkája után joga van egészségének helyreállítására. Egyébként sem látok semmi komoly okot fenntartani arra, ami Maniut hazatérésre siettetné.

nek kenyér és munkanélkül az uccára. A gazdasági varázserőnek egyetlen intése kellene ahhoz, hogy a gabonával megrakott vonatok keresztül görögüljenek a határokon és lázas tempóval induljon meg minden országban a munka: a gazdasági jólét forrása.

Az egyszerű varázsvessző azonban egyre kevés, konferenciák jönnek, konferenciák, mennek három esztendő óta és minden marad a régiben. A Páneurópa gondolat száz és száz vagonra menő irodalmat és dokumentumot termelt ki. Minden konferencián újra és újra körülvitatták az egész kérdést. Kiadták albizottságoknak és főbizottságoknak, referenseknek és szakértők-

nek, végül is új határidőt tűztek ki, közben pedig a táviró felváltva jelenti Németországban újabb 50 ezerrel emelkedett a munkanélküliek száma, Angliában néhány ezer híján három millióra rug a munkanélküliek száma, Amerikában tömegesen fogdossák össze és utasítják ki a munkanélküli külföldi állampolgárokat, Franciaországban eltöltötték a bevándorlást és így tovább keresztül-kasul a föld egész területén.

Három esztendőt szerencsésen elkonferenciáztak az európai kormányok. A közgazdasági szaktudósok a világ összes számottevő lapjának hasábjain, hasztalan kiáltják a pusztába a kétség-

besett SOS jeleket. „Rossz esztendőnek nézünk elébe“ — állapítja meg óvatosan és tul enyhe pesszimizmussal a birodalmi pénzügyminiszter.

Rossz esztendőnek nézünk elébe, Németországban ötmillió embernek nincs munkája, huszmillió ember él munkanélkül. Több ember áll állami támogatásból, mint egész Románia. Egy munkanélküli hatalmas ország éli a maga külön életét Németország testében. A munka és kenyér nélkül vergődő ország pedig napról-napra nő a dolgozó Németország terhére. És ha nem történik hamarosan valami, nagyon is kétséges, hogy egyáltalában lehet-e majd valamit tenni...

DIZENGOFF

Irtta: Avigdor Hameiri

Tel-Aviv, február hó.

Tudom: sokan Tel-Aviv lakosai közül mélyen sértve éreznék magukat, ha elárulnám nekik, hogy az, ami időnként egész valójukat megtölti és heteken keresztül rúti őket — a városatyák választása: engem teljesen hidegen hagy. Senki sem tételezheti fel egy héber íróról, hogy Tel-Aviv, az első százezres város, nem lenne neki szerelme. Amit pedig nekem jelent Tel-Aviv, — azt alig lehet körülírás nélkül kifejezni: egészen édes valami: kicsi lányom, aki Anyámként született és akit én járn, beszélni és dalolni tanított. Egyszóval: a Hazám.

De a tel-avivi választások mégsem érdekelnék. Több ennél: nem szeretem őket — a bennük tomboló párharcok miatt, amelyekből nem hiányzik a pártgyűlölet sem: És csak egy tényező van, ami érdekelt engem ezekben a harcokban, egy név: Meir Dizengoff.

Es kár, hogy ez a név is a választási harcok egyik ágyuja lett.

Az első héber város alapítása össze van kötve néhány más névvel is: Jicchak Chajtmann, Tel-Aviv építésének első progagálójával, továbbá: Dávid Smilyánsky, Ing. Weiss, Ezékiel Danin és Élihuju Sapiro nevével. Hogy miért szimbolizálódott éppen Dizengoff neve a város Atyjának? — az arra a historikusra tartozik, aki majd utána jár, kutatja és mikroszkóppal vizsgálja majd a születését annak a pajkos, kedvenc gyereknek, amelynek neve Tel-Aviv.

Kilenc évvel ezelőtt, amikor legelőször láttam Tel-Aviv fehér házcsoportját, úgy nézett ki, mint egy jókora tanya, melynek csak éppen, hogy tulsok az épülete. Egy új tanya, amelynek gazdája valamilyen okból jónak találta, hogy először az udvart építse ki kissé tulságos gonddal és valószínűleg csak később akar hozzáfogni a hozzátartozó földek és telkek fejlesztéséhez. Itt valahogy az udvar fontosabbnak látszott, mint maguk az életet adandó birtokok. Ezt a tanyai érzést Dizengoff keltette bennem már az első vizitem alkalmából az ő házában. Ugy beszélt a kicsi városról, mint a saját birtokáról. Itt minden az övé. A házak, a fák, a lakók és a rendőrök. Az összes lármázó, héberül ve rekedő pajkos kölykök pedig az ő unokái, mind.

Később aztán mindennap sétáltam egyet vele a városban „széltében-hosszában” és a kis villavároska soha addig nem álmodott s nem érzett melódákat édesített bele a vérembe. Sétáltunk és Dizengoff beszélt, mesélt, magyarázott és közben meg-megállott és valamit javított „tanyáján”. Itt: egy az urban fekvő téglát tesz a helyére, ott: helyreigazítja a kerítést, egyszer egy narancshéjat sodor le a járdáról, miközben morog: „ezek a disznó kölkök még a lábukat török”, majd betér egy udvarba és beszófolja a csepegő vízcsapot: „hogy fecsérelik a drága vizet!”, a végén pedig odafordul a rendőrhöz:

— Hej, Davi! Micsoda szemét ez itt? Így dolgozik az uccaseprő? Letöröm a nyakát a lustának!

Néha még a házba is bemegy és figyelmezteti a lakóját: zárja be az ablakokat, vihar közeledik.

De amikor a chalucok és más új imigránsok kunyhói és deszkabarkái felé értünk, Dizengoff, a nagypapa, felsóhajtott: „házak kellene nekik, házak kell a sok gyerek. Sok kell.” Termékenyüljete és sokasodjatok s töltsétek meg az országot. Házak kellene, házak. A barak az imigránsnak való, a vándornak; a polgárnak ház kell. És gyerek, sok gyerek.”

Ez az első új héber város Atyja, akinek személye drága ósbibliai zamatu fogalom-má szimbolizálódik, egy fogalom, amelynek ízet már régen elfelejtettük: — „És lón városépítő”. —

Hány ezer éve nem volt köztünk „város-építő”? — S ime: a halott fogalom életre kelt, mitológiai mumia-ize ellillant és csak a legenda ize maradt meg benne, hogy megint a mi izünkbe menjen át és vele együtt egy kortársunk profán neve: Meir Dizengoff, akit Tel-Aviv uccája egész komolyan elnevezett: „Lord Meir”-nek; „Tel-Aviv Lord Meir”-je.

S valahányszor meglátogatott egy új bevándorló ismerősöm, első kérdése volt: mitasz meg nekem a héber polgármestert? Van-e a világon még egy városatyja, akit úgy illet meg, mint őt? Alig hiszem.

Ezért: furcsa és kellemetlen volt a választások alkalmából felszemtelenedő tendencia: más, új polgármestert ültetni Dizengoff helyébe. Ilyet is csak egy párt gondol ki. Erre csak a pártbolondéria ké-

pes. Mert: az az egyszerű, magátólértendő tudat, hogy Dizengoff a helyén kell hogy maradjon, a polgármesteri széken, egész életén keresztül: több, mint szentimentalizmus. A Dizengoff iránti tisztelet és szeretet egyelőre az egyedüli a mi bábeltoronyi, ezérfele galuthbeli érzéseink között, amelyet végre államalkotói érzékek lehet nevezni. Mert államalkotói érzék, minden párt-makacsságtól mentes érzék kell ahhoz, hogy Tel-Aviv alapítóját a város trónján akarjuk látni — eltekintve minden, még a mieinkkel szembehehelyezkedő világfelfogástól is. Még akkor is, ha az az egész város lakosságának világfelfogásával ellenkeznek. Tel-Aviv városának első, alapító polgármestere, már több, mint egy fontos személyiség: „a megváltás feje” ő, en miniature, a galuthban lévő „diaszpóra fejével” szemben. Mert Tel-Aviv: a megváltás szűkebb szimboluma. A zsidó haza első virágzó magva. Soha nem veszedelmes a pártviszály és gyűlölet, ha az összes pártok együtt még képesek maguk fölött megtűrni egy közös szimbolumot — egy élő ember képében. Ez a szimbólum alapkövet jelenti az általános nagy nemzeti szimbolumnak: a köztársasági elnöknek, aki a „Királyi koronát” jelképezi.

Minden jel arra vall, hogy megegyezés fog létrejönni a hindu nacionalista kongresszus és az angol hivatalos körök között

London, február 25. Az Evening Standard távirata szerint a hindu nacionalista kongresszus végrehajtó bizottsága teljhatalommal ruházta fel Gandhit az alkirályal megkezdett tárgyalások anyagához tartozó kérdések tekintetében. Lord Irwing és Gandhi újra tárgyaltak.

A Times new-delhii távirata szerint

Hogy Dizengoffnak is vannak hibái? Kár a pártosságnak ezt hangoztatni, ha ő maga sem bír egy hibánküli embert Dizengoff helyébe ajánlani. Sőt: ha jól tudom, az, akiről imásan énekeljük: „Dávid, Izrael királya él és létezik”, annak is voltak némely hibái.

Ezért nem beszélek ez alkalommal Dizengoff jótulajdonosságairól sem. Ehhez ezek sem fontosak. De van egy előnye, amelyben senki fia nem versenyezhet vele: senki nem érzi Tel-Aviv egész lakosságát, összesen és egyenként, saját fiainak, ahogyan ő érzi őket azoknak. És még valami: aki ő benne is vél felfedezni egy parányi pártpszichológiát — az vizsgáltsa meg magát az orvossal.

Dizengoff most elérte a hetvenedik életét. Megható és felemelő érzés — bár kissé furcsa: ez az örökké fiatal és halatlanul szimpatikus polgármester egyszerűen becsapja az embert a fürgeségével és nem véletlen szellemes ötlet az, amit egy tel-avivi asszony ajánlott aján-dékul a hetvenéves Dizengoffnak: egy fehér lovat. Nincs a tel-avivi lakosnak szimbolikusabb és kellemesebb érzése, mint az, amit érez, valahányszor Dizengoff végiglovagol az ő paripáján és első ujhéber város uccáin — amelyről a mai napig lelesz a fiaihoz, vagy unokáihoz:

— Hej David rendő! Nem vetted észre, hogy annak a 4400-as számú teherautónak a hátulso kis ajtaja nincs jól becsukva? Fűtölj csak utána!

minden jel arra vall, hogy megegyezés fog létrejönni a pánindiai nacionalista kongresszus és indiai angol hivatalos körök között az Indiának adandó alkotmány tekintetében. Lord Irwing alkirály és Gandhi pénteken találkoznak újra s ez a találkozás döntő jellegű és békét hozó lesz.

„Csináljatok háborút — a háboru ellen!”

Victor Marguerite feltűnésteltő könyve

Párizs, február 25. Most jelent meg a Flammarion-cég kiadásában Victor Marguerite új könyve „La Patria Humaine” címen, amely világosan mutatja, hogy a szerző milyen felfogás mellett tesz hitvallást. A vastag kötetben Marguerite kijelenti, hogy a békeszerződések revíziójával együtt revideálni kell a haza fogalmát is és a gyűlölködő nacionalista haza helyett egy emberi hazát alkossanak.

„Csináljatok meg a békés Európát, — mondja a szerző — különben megcsináljatok a háborút”. A háboru már nem becsület, nem dicsőség és nem hazafiság többé, hanem a haza diszkvalifikálása.

A könyv külön fejezetben foglalkozik Magyarországgal és megállapítja, hogy 1848-ban a francia forradalom egy jeladására Magyarország is felkelt és 1914-ben a Tisza által vezetett Magyarország mindvégig tiltakozott Ferenc József kalandja ellen. Majd a mai Magyarországgal foglalkozik és azt írja, hogy háboru esetén 4 millió ember úgy sétál be Magyarországra nyitott kapuin, mintha haza menne. Ez szép munka volt — fűzi hozzá ironikusan a trianoni békére célozva.

Marguerite teljes és általános lefegyverzést követel és mottója: „Csináljatok háborút a — háboru ellen!”

A bécsi lapok legújabb szenzációja:

Zogu albán király nem betegsége, hanem egy tiltott szerelem miatt maradt Bécsben

A szép albán „bárónő” és az albán király regénye

Bécs, február 25. Abból az alkalomból, hogy, mint az Új Kelet is megírta, Zogu albán király ellen revolveres merényletet követtek el, amely csaknem végzetes volt az operettország királyára, a bécsi lapok szenzációs cikkeket írnak Zogu király regényes szerelméről, amely bizonyos vonatkozásban összefüggésben áll a merénylettel is.

A lapok szerint Zogu király egy regényes szerelem miatt maradt gyógykezelése után a kitűzött időnél hosszabb ideig az osztrák fővárosban, holott már régebben haza kellett volna térnie. Az albán király Bécsben több ízben nyilvánosan is mutatkozott szerelmével.

A király szerelmének tárgya egy bé-

albán köztársaság elnöke lett, utóbb érintkezésbe léptek egymással, majd Zogunak királlyá történt kikiáltása után ez diszes villát építtetett Tirana egyik külvárosában, azt fényűzően berendezte, majd nemsokára megérkezett a tündérpalota királynője is. Ettől kezdve Achmed Zogu minden szabadidejét ebben a palotában töltötte. Minden titkolódzás ellenére hamarosan kiderült, hogy a király miért hagyta el olyan sűrűn a palotáját, mire Albánia vezető politikusai és államférfiai mindent elkövettek, hogy a szerelmeseiket elszakítsák egymástól. Ekkoriban terjedt el annak a híre is, hogy a királynő veszi egyik európai uralkodó leányát. Ez valóban komoly terv volt, már tárgyalások is folytak az érdekelt királyi udvarral és Achmed Zogu már már belenyugodott abba, hogy szerelmét feláldozza a politikai érdekekért, a döntő szó kimondásától azonban az utolsó pillanatban mégis visszaríadt.

A régi és örök refrén

Igy ment ez egészen 1930 decemberéig, amikor Achmed Zogu tanácsadóinak állandó sürgetésére, amelyek arra irányultak, hogy betegségét minél előbb gyógyítsa és azután kössön rangjához illő házasságot, elhatározta, hogy szakít Franciskával és Bécsbe megy. Ezt az utolsó napon tudomására is hozta szerelmének és közölte vele, hogy többé nem találkoznak. A király valóban el is utazott Bécsbe és ott gyógykezeltette magát. Az osztrák fővárosban a legzárkózottabb életmódot folytatta. Imperial szállóbeli fejedelmi lakosztályát csak a legritkábban hagyta el és minden utján elkísérte a mostani merénylőnél meggyilkolt Topolai szárnysegéd, valamint Libohowaj udvari miniszter, akik azért voltak mindig a király mellett, hogy ez ne találkozhasson többé Franciska bárónővel.

A nagy visszavonultság azonban csak január 14-ig tartott. Ezen a napon értesítették a bécsi Regina-szállóból Zogu királyt, hogy Albániából két bárónő érkezett a szállóba osztrák utlevéllel. A király erre azonnal felkerekedett a két nőt, Janko Franciska és Mária bárónőket és ettől kezdve csaknem mindig együtt volt velük. Több ízben elment a szállodájukba és nyilvánosan is sűrűn mutatkoztak. A király az egyik bécsi fényképésznél hét-ezer silling értékű fényképet készíttetett szerelme tárgyáról. Kiderült, hogy a merénylők a Regina-szállóban is nyomaiban voltak a királynak és csak a véletlenül mult, hogy nem ott hajtották végre végzetes tettüket.

A bárónő proleárlakásban született

A merénylet estéjén Mária és Franciska is ott voltak az Opera előadásán de néhány perccel előbb távoztak el a színházból, mint a király és megbeszélésük szerint a Westminster bárban vártak reá, ahol találkoztól beszéltek meg.

A két nő jelenléte tartotta vissza Zogu királyt oly sokáig Bécsben és azért nem akart visszatérni Tiránába, mert ott már korábbi ígéretének megfelelően többé nem találkozhatott volna Franciskával.

A bécsi lapok megírják még, hogy de Janko Franciska „bárónő” a bécsi külvárosi Gersthoferstrasse 140. számú házában egy szűk kis proleárlakásban született. Apja, mint kétszáz itt élt családijával együtt. Szüleinek öt leánygyermek volt, akik közül kettő meghalt, az egyik pedig Stoll Károly bécsi vasuti fűtőnek a felesége, ez azonban nem akar tudni a két hugaról, mert erkölcsetlenül tartja Franciskának Zogu királyhoz való kapcsolatait.

Érték megítélésük ki On!

ROT BARI
MOND EXTRA

Vezérképviselő: C. DUISBERG
Bucuresti 1, Str. Carol 3

A CFR

Ki
ön
a

Bromur

Bucuresti-Bu
Kelet tudósítója
keresztül hossz
CFR adminisz
kája, mely mi
lásokban és e
sekben bővelke
folyt a küzdel
között. Egyik le
és a liberális k
kampányon mo
lembe nem véve
CFR-nél. Az ol
gálatok eredmé
zódtek, hogy a
tisztviselőt rehi
tül nem akadt
vezetője, aki be
fészekbe és erél
volna el a vissz
mozó CFR tiszt
gyonban való to

Stan

Stan Vidrih
nesztett veszerig
energius intéz
CFR törvénytele
lezáródott, amin
szel működését
szakban történt
zés is, amely a
Muncii pénztára
meg. A visszae
Casa Muncii kéu
tették állásából,
Nicolae pedig k
sem tért vissza

A sikkasztások
colae azzal vád
ezer lejjel káros
visszaélést 1930.
le, amikor a Cas
ját, Barbu Dem.
nut felfüggeszte

A megszokott
ték az ország re
tisztviselőnek ny

Ö
al

Az ügy ezután
ilfovi ügyésze
te a kihallgatás
pok óta folynak.
felfüggesztett al
Tegnapi Barbu
maga elé a vizsg
jelent a vizsg
ahol arra várt,
vezessék. Egy pi
cu azt hitte, ho
rom bromura pas
kossági szándék
viselő észrevette
azonal alremito
colescut lefektett
mural-pasztillák
tött revolverét e
értesített mentől
ahol gyomorosa
Barbu Dem. N
sérlete óriási sz
az öngyilkosság
hogy a sokmillió
Nicolae-cunak is
digi részletei sz
lescu és Tambu
azok, akiknek m
nek módjukban v
seit megakadály
is a következő m

Ho

Ilie Nicolaenai

Fötér 4. sz.

Klubnak a
a dr. BIRÓ
egy üzlethely
BIRÓ g

A CFR munkáspénztáránál történt sikkasztás fejleményei

Kihallgatása előtt, a vizsgálóbíró szobájában öngyilkosságot kísérelt meg Barbu Nicolescu, a CFR munkáspénztárának egyik aligazgatója

Hogyan sikkasztott Ilie Nicolae főtisztviselő 7 millió 100 ezer lejt? A sikkasztó főtisztviselő két főigazgatóját felfüggesztették állásaikból

Bromurál pasztillákkal követte el öngyilkossági kísérletét Barbu Nicolescu

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai közéleten keresztül hosszú évek óta huzódik át a CFR adminisztrációjának panamakrónikája, mely milliós sikkasztásokban, csalásokban és egyéb változatos visszaélésekben bővelkedik. Esztendőkön keresztül folyt a küzdelem a sajtó és a kormány között. Egyik leleplezés a másikat követte és a liberális kormány lieblingjei minden kampányon mosolyogva, semmit figyelembe nem véve, folytatták műveleteiket a CFR-nél. Az olykor-olykor bevezetett vizsgálatok eredményei rendszerint azzal végződtek, hogy a panamázással vádolt főtisztviselőt rehabilitálták. Ezen keresztül nem akadt a CFR-nek olyan erőskezü vezetője, aki benyult volna abba a darászfészekbe és erőlyes intézkedésekkel vetette volna el a visszaéléseket visszaélésre halmozó CFR tisztviselők kedvét a közvagyonban való tobzódástól.

Stan Vidrighin tisztítómunkája

Stan Vidrighin, a CFR legutóbb megnevezett vezérigazgatója volt az első, aki energikus intézkedéseivel megszüntette a CFR törvénytelenégeit. A panamakorszak lezáródott, amint Stan Vidrighin a CFR-nél működését megkezdte. Ebben a körzakban történt az a szenzációs leleplezés is, amely a CFR mellett működő Casa Muncii pénztárát milliósokkal károsította meg. A visszaélések felfedezése után a Casa Muncii két aligazgatóját felfüggesztették állásából, a sikkasztás tettese, Ilie Nicolae pedig külföldre szökött és azóta sem tért vissza az országra.

A sikkasztásokkal kapcsolatban Ilie Nicolae azzal vádolták, hogy 7 millió 100 ezer lejjel károsított meg az államot. A visszaélést 1930. augusztusában leplezték le, amikor a Casa Muncii két aligazgatóját, Barbu Dem. Nicolescut és Tambureanufüggesztették.

A megszőkött Ilie Nicolae hiába köröztek az ország rendőrségei, a sikkasztó főtisztviselőnek nyoma veszett.

Öngyilkosságot követ el az aligazgató

Az ügy ezután bírói utra terelődött. Az ifjúi ügyészség vizsgálóbírája megkezdte a kihallgatásokat, amelyek már hónapok óta folynak. Tegnap került sor a két felfüggesztett aligazgató kihallgatására. Tegnapra Barbu Dem. Nicolescut idézte maga elé a vizsgálóbíró. Nicolescu megjelent a vizsgálóbíró városzobájában, ahol arra várt, hogy a vizsgálóbíró elé vezessék. Egy pillanatban, mikor Nicolescu azt hitte, hogy senki nem látja, három bromura pasztillát vett elő és öngyilkossági szándékból bevette. Az egyik tisztviselő észrevette Nicolescu szándékát és azonnal alarmozta tisztviselőtársait. Nicolescut lefektették, a zsebében talált bromurál-pasztillákat és hat milliméteres töltött revolverét elvették tőle. Az azonnal értesített mentők a klinikára szállították, ahol gyomormosást hajtottak végre rajta.

Barbu Dem. Nicolescu öngyilkossági kísérlete óriási szenzációt keltett, mert ez az öngyilkosság arra enged következtetni, hogy a sokmillióes csalásban Barbu Dem. Nicolescunak is része van. A nyomozás eddigi részletei szerint Barbu Dem. Nicolescu és Tambureanu aligazgatók voltak azok, akiknek mint közvetlen fölötteseknek módjukban volt Ilie Nicolae visszaéléseit megakadályozni. A sikkasztás ugyanis a következő módon történt:

Hogy történt a sikkasztás?

Ilie Nicolae-nak 1930. év elején aligaz-

gatói felhatalmazást adtak át, melynek értelmében Ilie Nicolae 2 millió lejt vett fel a Casa Muncii-nak. A birtokában lévő felhatalmazást azután Ilie Nicolae bűnös visszaélésekre használta fel. 1930. május

29-én megjelent a kincstárnál és újabb 3 millió 100 ezer lejt vett fel. Erről az összegről azonban nem számolt el a munkáspénztárnál. Három hónap telt el, hogy Ilie Nicolae ezt az összeget felvette, de ez

Névtelen feljelentés azzal vádolta a kolozsvári ortodox hitközséget, hogy 500 ezer lejt fordított vesztegetésre

Bírói és rendőri bizottság szállt ki a hitközség irodájába a könyvek felülvizsgálására

Cluj-Kolozsvár, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Glasner Akiba kolozsvári főrabbi országsszerte nagy port felvert meghurcoltatásának ügye ma különös fordulathoz ért el. Az a belügyminisztériumi inspektor, akinek delegálását Fischer József képviselő intervenciójára megígérte Calinescu belügyi államtitkár, nem érkezett meg Kolozsvárra, hogy vizsgálatot tartson a rendőrségen a letartóztatás ügyében. Helyette bírói és rendőri bizottság szállt ki — az ortodox hitközség timáruccei irodájába, hogy megvizsgálja a hitközség könyvvezetését.

A bizottságot Dunca vizsgálóbíró vezette, tagjai voltak Colfescu ügyész, Drăghici rendőrigazgató és Chendi komisár.

A hatósági személyek nem adták felvilágosítást arról, hogy mi az oka a könyvrevízióknak. Hír szerint azonban a vizsgálóbíróhoz névtelen feljelentés érkezett volna, hogy az ortodox hitközség 500.000 lejt fordított vesztegetési célokra. Az csak természetes, hogy a vizsgálat teljesen szétmorzsolta ezt a fantasztikus vádat. A bizottság hat órán keresztül tételről-tétellel vizsgálta át a könyveket 1920-tól visszamenőleg és megállapította, hogy a könyvvezetés a legnagyobb rendben történt. Hogy valóban „vesztegetési“ tételt kerestek, mi sem bizonyítja jobban, hogy a bukaresti utisztámlák tételeit kutatták különös buzgalommal. Öt bukaresti utazás el-

alatt az idő alatt senki felelősségre nem vontta érte. Ilie Nicolae ezen felbuzdulva, újabb sikkasztást követett el. Ugyanezzel a meghatalmazással megjelent a kincstárnál és most már 4 millió lejt vett fel, anélkül, hogy erről az összegről is elszámolt volna.

A sikkasztó megszőkik

Igy két részletben 7 millió 100 ezer lejt vett fel Ilie Nicolae. Ezután a főtisztviselő kivette szabadságát és külföldre utazott. Jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik.

A sikkasztást szabadságának ideje alatt fedezték fel, amikor is kiterjesztették a nyomozást a Casa Muncii egész személyzetére. A két aligazgatót, akik az Ilie Nicolae-t pénzfelvételeire jogosító bizonyítványt aláírták felfüggesztették állásukból.

A nyomozás a vizsgálóbíró előtt folyik és Barbu Dem. Nicolescu öngyilkossága csak megerősíti azt a feltevést, hogy Ilie Nicolae sikkasztása mögött szenzációs részletek húzódnak meg.

számolásait találták meg, amelyek — minden utazásban ketten vettek részt — tiz utiköltségről szóltak. Ez a tiz utiköltség alig tesz ki 100 ezer lejt, tehát nem lehet benne „elrejtve“ semmilyen illegális kiadás.

Dr. Klein Miksa kérésére egyébként a bizottság külön is megállapította, hogy a hitközség könyvei példás rendben vannak vezetve, azokban szabálytalanságnak nyoma sincs és hogy minden kiadást számozott belég és szabályszerű kiutalás igazol. A zsidó hitközség könyvei tehát rendben vannak, most már a legfőbb ideje megállapítani, vajjon a főrabbi letartóztatása is rendben volt-e?

Egy vagon fa ára 2000 lejt — szállítási tarifája 2600 lejt

Beszédes számok a beszerzési és eladási árak differenciájáról. Miért drága a vasút, ha minden olcsó?

Cluj-Kolozsvár, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az általános gazdasági krízisnek vannak részletkérdései, amelyeket az államférfiak által hangoztatott jelszavak közepette észre sem vesz az ember és szó nélkül halad el mellettük, anélkül, hogy elébe táruuló problémakomplexum jelentőségét felfogná. Bukarestben az általános árredukció jelszavai mellett folynak a tárgyalások, kényszerszindikátusok és kényszerszövetkezetek által akarják megoldani az árzuhanásokkal aránytalan drágaságot. A provinciákon pedig kisegyszintenciák érzik meg elsősorban, hogy a termelés és fogyasztás keringéséből hiányzik az egyensúly, hogy az eladók egyrésze potom áron vesztegeti el áruját, ugyanakkor méregdrágán szerzi be szűkségeit, a másik oldalon állanak azok, akik drágán adják el árujukat és potom áron vásárolnak. De ez a helyzet még különösebb akkor, amikor az áruját potom áron elvesztegető eladó az állammal szemben áll vásárlási viszonyban és az államtól beszerzett szükségleteit méregdrága áron kapja meg.

Különösen Északerdélyben érezhető ez a differencia beszerzési és eladási árak között. Északerdélyben a tej ára 3 lejre esett, ugyanakkor az árványvíz literje 15 lejt. De sokkal plauzibilisebb példája ennek a csikmegeyi fatermelők helyzete. Csikban, ahol az ország legjelentékenyebb faüzemei vannak, 2000 lejre esett a fa ára vagononként. Az olcsó árak mellett nyilvánvaló, hogy a fa jobb keletnek örvend mind akkor, midőn az ára háromszor-négyszer ilyen magas volt. A vételkedvet azonban meggátolja a CFR, mely olyan horribilis tarifát állapított meg a fára, hogy a favásárlás csökkenését szükségszerűen vonja maga után. A CFR tarifája szerint egy vagon szállítása 2600 lejbe kerül. Az áru tehát vago-

nonként 600 lejjel olcsóbb mint a CFR tarifája.

Nem kevésbé igazságtalan az a tarifapolitika, amelyet a CFR a személyszállításoknál folytat. Ez a tarifa különösen a parasztságot sújtja, mely nyersterményeit minimális áron tudja csak értékesíteni. A buza ára 2 lejre szállt le kilonként. Egy Kolozsvárról Bukarestig szóló harmadosztályú személyvonati jegy ára így egy hektárnyi terület termésének értékével egyenlő. A bor ára 4 lejre szállt alá Északerdélyben, úgy, hogy ha egy paraszt a Szilágyságból Kolozsvárra vagy Nagyváradra utazik autobuszon, egy hektár szőlő termését fizeti ki utiköltségnek. Ugyanez a dohánynál is a helyzet. A dohánytermelőkötől az állam 300 lejben váltja meg a dohány kilóját, ugyanak-

kor az állam 2500 lejtért adja el, minden különösebb költség és feldolgozás nélkül.

Nem kevésbé jellemző a helyzet a szesziparban sem. Amikor a nyersanyagként használt termények ára egészen minimális és 2—3 lejt között mozog, a szesz ára 113 lejt, a sör ára pedig 17 lejt literenként. Itt természetesen jelentékenyen közrejátszik az állam adópolitikája is, mely lehetetlen teszi, hogy a termelők normális áron szállítsák vevőiknek az árut.

Csak felületes számok ezek, de ez is elég ahhoz, hogy az államnak az árak felszórólásában való szerepét megvilágítsák. Az árak redukciója sürgős, rendkívül sürgős feladat, mert a fogyasztó és eladó tömegeket érinti első sorban.

Letartóztattak egy ügynököt, aki kézi tűzoltókészülékkel csapott be egy kolozsvári bankot

Cluj-Kolozsvár, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik kolozsvári pénzügyintézet igazgatója ma érdekes tartalomú feljelentést tett a kolozsvári rendőrségen egy kereskedelmi ügynök ellen, aki a bankot 100 ezer lejt összeggel megkárosította. A feljelentésre a rendőrség még a mai nap folyamán őrizetbe vette H. G. ügynököt. A feljelentés szerint az ügynök egy napon megjelent a pénzügyintézet igazgatójának lakásán, akit arra kért hogy 150 ezer lejt összegben 50 kézi tűzfecskendező készüléket vegyen át tőle. H. G. ajánlatát azzal magyarázta, hogy a gyártól ő az árut hitelben kapta, viszont mind az 50 készülékre megrendelése van, amit rendelőlappal igazol.

Az igazgató hajlandó volt elfogadni H. G. ajánlatát, sőt azonfelül eleget

tett H. G. kérésének, mely szerint az eladáson mutatkozó haszonra neki 25 ezer lejt kölcsönözzön. A készülékek így mindaddig a bank tulajdonába mennek át, míg azt H. G. ki nem váltja.

Néhány nap mulva az igazgató felszólította H. G.-t, hogy rendezze az ügyet, mire ez kijelentette, hogy az összes megrendelőt storniozták a vételt és így kénytelen más cégekhez fordulni az áru elhelyezése érdekében. Pár hét alatt 12 készüléket kért el a banktól azzal, hogy azt vevőinél el fogja helyezni. A készülékeket el is adta, azonban az összeget nem bocsátotta a bank rendelkezésére. Az igazgató végül feljelentéssel élt H. G. ellen, akit a rendőrség ma le is tartóztatott és csütörtökön teszi át az ügyészségre.

...nik ki Önt!

ROBART...
ROBART...
ROBART...
ROBART...
ROBART...
ROBART...

C. DUISBERG
...Carol 3

Kiadó

Főter 4. sz. alatt 6 szobából álló emeleti

Klubnak alkalmas helyiség

a dr. BIRO gyógyszerész felett és egy üzlethelyiség. Bővebbet: DR. BIRO gyógyszerész Cluj.

Kizárták az ország összes egyeteméről Ciobanu diákokat,

aki a *Studentimea Nouă* című lapban vesztegetési pénzek elfogadásával vádolta Peretz professzort

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, I. Peretz professzort, a bukaresti egyetem jogi karának tanárát azzal vádolták meg, hogy a diákoktól pénzt fogadott el azért, hogy átengedje őket a vizsgán. A vádló egy Mihail Ciobanu nevű diák volt, a bukaresti egyetem jogi karának volt hallgatója, aki a „Studentimea Nouă” című lapjában felsorolta azon diákok és diáklányok nevét, akik Peretz professzort a román jogtörténelem-vizsga ellenében megvesztegették.

A bukaresti egyetem tanácsa a napokban foglalkozott az esettel, Iorga professzor elnöke alatt. A tanács elhatározta, hogy Ciobanunak forradalmi magatartása miatt az ország összes egyeteméről kizárják. Peretz professzor ügyét pedig egy bizottság elé utalta. A bizottság tegnap este 6 órakor ült össze, hogy a tanuvalomásokat meghallgassa. A bizottság elnöke Bajulescu professzor, a jogi kar dékánja,

tagjai pedig Antonescu, Longinescu és Rarincescu voltak. Mindenekelőtt is kihallgatták Ciobanun, aki kijelentette, hogy a diákok Memoianu titkár útján juttatták el a pénzt Peretz professzorhoz.

Erre kihallgatták Memoianun, aki kategórikusan tagadta Ciobanu vádjait. Bemutatták neki azon diákok és diáklányok vallomásait, akik terhelően vallottak, mire Memoianu kijelentette, hogy nem is hallotta a nevüket és soha semmilyen kapcsolatban nem állott velük. Memoianu vallomása alapján a bizottság elhatározta, hogy beidézi azokat a diákokat, akikre Ciobanu vallomásában hivatkozott.

Bazulescu dékán a bizottság ülése után kijelentette a Curentul munkatársa előtt, hogy a professzor elleni hajszát ahhoz a kampányhoz tartozik, amelyet a kommunisták indítottak azért, hogy az egyetemi tanárok karát kompromittálják. Ciobanun éppen ezért zárták ki az egyetemről.

Nagyarányu pénzhamisítást szervez a szovjet

Gabonadumping után — pénzdumping

Berlin, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A stockholmi rendőrség letartóztatta Mammonoff Bazil volt orosz mérnökkari tisztet és Paal nevű kereskedőt hamis pénz forgalombahozatala miatt. A vizsgálat megállapította, hogy Mammonoff egy nagyszabású pénzhamisító banda vezetője, amely bandának Berlinben van a központja.

A nyomozás folyamán Berlinben

számos letartóztatás történt és jelenleg az a legfőbb gondja az államügyésznek, hogy Mammonoff kiadatását minél előbb kisürgesse Svédországból. Svédország törvényei szerint az a tény, hogy valakinél hamis pénzt találtak, még nem büntetendő s így bár Mammonoffnál és Paalnál harminckét darab hamis angol százfontos és harminchat ötszázdollárt találtak, a svéd tör-

Takarékosság és egészség

SASSO

Oneglia-ból (Olaszország) a „Teresa Schiaffino” gőzhajóval megérkezett az első ideai SASSO, tiszta, új termései olajbogyóból préselt olajküldemény, 1/4 és 1/2 kgr-os bödönökben, amelyet a constantai kikötői vámhivatal 1248. sz. február 10-iki vámdeklarációjával vámoltak el.

Ezt a küldeményt a főváros és a vidék összes fűszerkereskedőinek osztották szét, úgy, hogy a fogyasztók jó, friss és a legnagyobb orvosi szaktekintélyek által mint egészséges és kitűnő tápszer ajánlott, olajat kaphatnak.

Ujabb hírvizsgálatok közönség ügye méltára, hogy a Sasso-olaj híres P. SASSO E FIGLI ONEGLIA (Olaszország)

cég gyártmánya, amelyet kitűnő minősége, abszolút tisztasága miatt az egész világ előnyben részesít. A legjobb bizonyítéka az olaj kitűnő voltának az a tény, hogy Olaszországban, az olajbogyó hazájában, ahol a fogyasztó közönség a legfinomabb olajokhoz van hozzászokva, a SASSO márka a legelterjedtebb és legkedveltebb, amiről minden utazó, aki meglátogatta Olaszországot, megtudott győződni.

Kérje és használja a kitűnő OLIO SASSO-t

Romániai vezérképviselő és egyed-árusító

Dante Paolini

Bucuresti, III. Strada Vasile Lascar 166. Telefon 224-84.

vények szerint ezért még nem vonható felelősségre.

Mammonoffnak két híres svéd ügyvéd a védője, akik természetesen mindent elkövetnek, hogy védencüket nem adják át német bírónak.

Mammonoff se a német, se más európai államok rendőrsége előtt nem ismeretlen. Ő volt az, aki annakidején hamis százfontosokat és ötszázdollárosokat hozott forgalomba és ugyancsak a vele együtt Stockholmban letartóztatott Paal is régi ismerőse az európai rendőrségeknek.

Az eddigi nyomozás szerint Mammonoff a legteljesebb precizitással végezte a magára vállalt feladatot, Paal

azonban nem talált megfelelő munkatársakat és ügyetlen emberekre bízta a hamis bankjegyek értékesítését. Megállapították azt is, hogy Mammonoff Kertész név alatt élt Berlinben, mielőtt Svédországba menekült. Érdekes, hogy mindkét pénzhamisító, akik egészen bizonyosan szovjetszolgálatban állnak magyar árnevet vettek fel, hogy ezzel véglegesen eltérjék magukról, illetve a szovjetről a gyanút, holott egyre több bizonyíték merül fel amellett, hogy a szovjet a gabona-, fa- és egyéb terménydumping után úgy akar ártani az európai államok gazdaságának, hogy pénzt hamisít s hamis dollárokkal és fontokkal árasztja el az európai bankokat.

Mussolini szerint a gazdasági egyensúlyt csakis a leszerelés tudja helyreállítani

Róma, február 25. Venito Mussolini olasz miniszterelnök a világsajtó számára cikket írt a kérdéssel: **hogyan védekezhetünk a háborus veszedelmek ellen?** A miniszterelnök cikke elején ismerteti a béke különböző fajtáit, beszél azokról az országokról, amelyek nagy gazdasági fellendülésük következtében mellőzhették a háborukat. Viszont a béke egyik legnagyobb veszedelmének azokat az egyenletlenségeket tartja, amelyek az egyes osztályok között kiélesednek. A hatalmon lévő rétegek háborúkkal igyekeznek az egyenletlenségeket belső robbanásaként elhárítani.

— Napjainkban — írja Mussolini — a legtöbb nemzet túl van terhelve adókkal és annyira súlyosodik reá a világháborúból eredő adósság, hogy a világ gazdasági krízise nem utolsó sorban ebből táplálkozik. Mégis mit látunk? Az országok költségvetésében a háborus tételeknek óriási a szerepük. Hatalmas szárazföldi hadseregek, légi és vízi flották fejlődnek szemünk előtt. Az egyik ország azért teszi, mert a másiktól is így látja. Meg vagyok győződve róla, hogy nagyon kevés államférfi kívánja a nyomasztó terheket és ha országuk védelmét biztosítva látják, szívesen könnyítene a katonai terheken.

Távol vagyok a demagóg véleményétől, hogy a katonai kiadások néhány ember spekulációja a tömegek kiszákmányolása érdekében. A katonai kiadások kétségtelesen kímény kényszerűséget jelentenek minden felelős kormány számára, mert egyetlen miniszter sem gondolhat más fontos

kötelességére mindaddig, amíg országát biztonságban nem tudja. A háborus kiadásokat tehát kölcsönös megállapodás alapján kell csökkenteni.

Franciaország és Anglia állami jövedelmük egy negyedét fordítják katonai célokra. Az Egyesült Államok jövedelmük egy negyedét fordítják e célra. Ha meg akarják tartani a költségvetés katonai tételeit, már az első időben csökkenteni lehetne az adókat 15—20 százalékkal. Ez pedig minden családban könnyebbséget, vásárlókedvet idézne elő és kétségtelesen hozzájárulna a gazdasági élet egyensúlyának visszalendítésére.

Megvitatás tárgya lesz majd a leszerelés problémája megoldásának módja. Míg a londoni leszerelési konferencián főleg a hadihajók, cirkálók és a torpedók szerepeltek, a legközelebbi leszerelésnél már bázist kell találni arra, hogyan lehet a túlzásmentes, a gyalogságot és a légi haderőket kivánatos mértékre csökkenteni. Már eddig is történtek ilyen irányú javaslatok. Remélem, hogy 1932-ben ez a nagyjelentőségű probléma mégis csak megoldásra kerül. Hiába rendelnek az egyes államok újabb és újabb hadihajókat, ágyukat, tüzérségi felszerelést, hiába gyártanak új bombákat és exploziv gázokat. Nem lehet tagadni, hogy ezek a készülődések ellentmondanak a nagy konferencia céljainak, de mindezeknél a jelenségeknél erősebb hatásúak azok a jelenségek, amelyek követik a békét és főleg a gazdasági egyensúly helyreállítását.

Huszonkétezer egyetemi hallgatója van Romániának

Étrő-évre nő az egyetemi hallgatók száma

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Lupta rendkívül érdekes statisztikát közöl arról, hogy a romániai egyetemeken a hallgatók száma évről-évre nő. Az egyetemi hallgatók túlzottan magas számával magyarázható az intellektuális munkanélküliség, amely az országban egyre ijesztőbb méreteket ölt.

A bukaresti egyetem tudományos karán 1920-ban 489 diák és 172 diákleány volt beiratkozva. 1923-ban a diákok száma 1500-ra emelkedik, 1928-ban pedig több mint 3000 hallgató iratkozott be a tudományos karra. Jasiban ugyanezen a fakultáson 1920-ban 425 diák és 107 diákleány, 1927-ben 727 diák és 448 diákleány volt beiratkozva.

A kolozsvári egyetem tudományos karán 1920-ban 86 diák és 45 diákleány volt beiratkozva, akiknek száma 1923-ban 262, illetőleg 193-ra emelkedett.

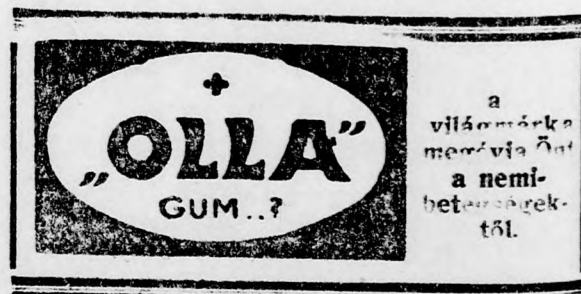
A fővárosi egyetem teológiai fakultásán ma 1116 diák van beiratkozva, míg nyolc évvel ezelőtt csak 268 volt a papjelöltek száma. Körülbelül ugyanez az arány a csernovici és kisenevi teológiai fakultásokon is.

Valamivel jobb a helyzet az orvosi karon, ahol az utolsó évben a hallgatók számának csökkentése állapítható meg. A bukaresti egyetem orvosi fakultásán 1920-ban 998 diák és 273 diákleány volt beiratkozva, ezenkívül 456 külföldi diák és 81 külföldi diákleány. 1925-ben már 1841-re emelkedett az orvostanhallgatók és 303-ra a hallgatóknak száma, 1928-ban azonban ez a szám 790-re esett vissza a diákoknál, 196-ra a diákleányoknál. Jasiban nyolc évvel ezelőtt 1100 orvostanhallgató volt, akinek száma 1928-ban mintegy 600-ra csökkent. A kolozsvári egyetemen 700 körül mozog az orvostanhallgatók

száma. A gyógyszerészek a kolozsvári egyetemen nyolc évvel ezelőtt alig 50-en voltak, ez a szám 133-ra emelkedett. A bukaresti egyetemen 700 körül mozog a gyógyszerésztanhallgatók száma.

Fantasztikus emelkedést mutat az irodalmi kar diákjainak száma. Bukarestben 1920-ban 435 diák és 323 diákleány volt beiratkozva, akiknek száma 1926-ban 2121-re, illetőleg 2604-re emelkedett, 1927-ben pedig 2813 diák, 3628 diákleány iratkozott be a tanári karra. Jasiban 230 diák és 408 diákleány, míg a kolozsvári egyetemen 334 diák és 375 diákleány van beiratkozva.

Igen érdekesek a jogi fakultásról közölt adatok is. Bukarestben 1920—21-ben 4352 diák és 151 diákleány volt beiratkozva, 1924-ben 5700 volt a diákok száma, a következő években 7000-re, majd 8000-re szaporodtak, 1928-ban 7400 diák és 1063 diákleány iratkozott be a bukaresti egyetem jogi fakultására. Jasiban körülbelül 1500, Csernovicban 600, Kolozsváron pedig több mint 1000 a joghallgatók száma. Több mint 11 ezer joghallgatója van tehát ebben a pillanatban Romániának. Ha ehhez hozzáadjuk a 2000 orvos és 9000 tanárjelöltet, akkor megfelelő képet alkothatunk magunknak arról a krízisről, amely a romániai intellektuelekre vár.

A kir

ellenz

Mironescu Raducanu

Bucuresti-B... Uj Kelet tudó... délutáni ülése... ceanu szociál... február 22-ik... és ügyében sz... ra, hogy a m... és a munkan... monstrációra... ségben s mid... haza akartak... gumibotokkal... ben Bartalits... is megsebesít... párt illyformá... mutatott a... szemben és m... lupényi véren... tógyár munká... ny, mint a b... atakot, amely... rinescu ezrede... örprefektura... minisztert, m... landó a bünös... sitani.

Popescu töb... lök érdekeinek... mánytól, mire... ja, hogy a jöv... gyárosok és c... bizottsága, h... Manoilescu i... lannak eddig n... tellek működés... be fogjuk terje... dikalizálásáról

Ezután Gafer... meg Mironescu... tárgyalásokkal... mi igaz egy vol... kijelentéséből... tott napvilágot... kormány 60 m... itezni a Bega... most 368 millió... parasztpárt a k... Mironescu m... szében válaszo... — Igen sajná... ez az elterjedt... tör az ország k... dig egy banit s... sért, de a békes... donak nyilatkoz... lejt fizessen ké... tökéseknek, teh... amennyiről az... beszélt. Ha azo... liberálisok fel... ugy ez súlyos... zárva, hogy az... elé fog kerülni... fogják ellenük

„A nemz... Franasovici: Universal beszé... lis pártnak. Mironescu: B... ki ez a személy... rokat okoznak... nak.

Nagy zaj ke... többségi képvise... toznak egymásf... ba próbálja a r... Filipcuc több... nemzet parazitá... A zaj elülté... beszédét: — Ilyen és e... próbálják a kol... ken keresztül a

Potter: A ká... művészet. Öt ft... 1—2: Kontrokt... 3: Tarokk, kasz... 4: Alsós és lórt... 5: Kártyajátékol... Vidékr... LEP

A király ejleni merénylet hírével próbálta az ellenzék a kölcsöntárgyalásokat meghiusítani

Mironescu miniszterelnök kijelentette a kamarában, hogy a kormány helyén marad. Raducanu szociáldemokrata képviselő a kolozsvári munkástüntetés ügyében interpellált

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén napirend előtt Raducanu szociáldemokrata képviselő a február 22-iki, kolozsvári munkásgyűlés ügyében szólalt fel. Rámutatott arra, hogy a munkások a fizetésredukció és a munkanélküliség ellen békés demonstrációra gyűltek össze zárt helyiségben s midőn a gyűlés befejeztével hazá akartak térni, puskatűzzel és gumbotokkal támadtak rájuk, miközben Bartalits Sándor alpolgármestert is megsebesítették. A nemzeti-parasztpárt ilyformán bűnös engedékenységet mutatott a munkásság elnyomóival szemben és megtorlatlanul hagyta a lupényi vérengzéseket, a buhusi posztógyár munkásainak szétveretését, épp úgy, mint a brutális bukaresti rendőratokat, amelynek értelmi szerzője Mironescu ezredes a mai napig is a rendőrprefektúra élén áll. Kéri a belügyminisztert, milyen intézkedéseket hajlandó a bűnösökkel szemben foganatosítani.

Szindikalizálják az ipart

Popescu többségi a cukorrépatermékek érdekeinek megvédését kéri a kormánytól, mire Madgearu azt válaszolja, hogy a jövő héten összehívja a cukorgyárosok és cukorrépatermelők vegyes bizottsága, hogy ezt a kérdést elintézzék. Manoilescu iparügyi miniszter: Az államnak eddig nem állott módjában a kártelek működését ellenőrizni. A jövő héten be fogjuk terjeszteni a nemzeti ipar szindikalizálásáról szóló törvényjavaslatot.

A Bega-kanális ügye

Ezután Gafencu képviselő interpellálja meg Mironescu miniszterelnököt a kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban és kéri, mi igaz egy volt liberális miniszter ama kijelentéséből, amely az Univerulban látott napvilágot s amely szerint a liberális kormány 60 millió lejért el tudta volna intézni a Bega-kanális ügyét, amelyért most 368 millió lej ajánlott fel a nemzeti parasztpárt a külföldi tőkéseknek?

Mironescu miniszterelnök hosszú beszédben válaszol a felszólalásra.

Igen sajnálatos — mondotta —, hogy ez az elterjedt lap ily felelőtlen hírekkel tör az ország külhírelére. A kormány eddig egy banit sem fizetett a Bega-kanálisért, de a békeszerződések alapján hajlandónak nyilatkozott arra, hogy 10 millió lej fizessen kártérítésként a külföldi tőkéseknek, tehát tízszer kevesebbet, mint amennyiről az a volt liberális miniszter beszélt. Ha azonban tényleg igaz, hogy a liberálisok felajánlották 60 millió lejt, úgy ez súlyos hiba volt, mert nincs kizárva, hogy az úgy a hágai döntőbírótság elé fog kerülni és ebben az esetben érvül fogják ellenük kijátszani.

„A nemzet parazitái hallgassanak”

Franasovici: Az az ember, akiről az Univerul beszél, már nem tagja a liberális pártnak.

Mironescu: Bennünket nem érdekel, ki ez a személy. Tény az, hogy súlyos károkat okoznak ilyen hírekkel az országnak.

Nagy zaj keletkezik. A liberális és a többségi képviselők egyre élesebben ordítanak egymás felé. Pop-Csicsó István hiába próbálja a rendet helyreállítani.

Filipciuc többségi a liberálisok felé: A nemzet parazitái hallgassanak!

A zaj elűlte után Mironescu folytatja beszédét:

Ilyen és ehhez hasonló eszközökkel próbálják a kölcsöntárgyalásokat és ezeken keresztül a kormányt kompromittálni

Potter:

A kártyajáték

művészete. Öt füzett diszes dobozban 170 l. 1-2: Kontraktbridge 34+34 = 68 lej. 3: Tarokk, kaszinó, écarté 34 lej. 4: Alsós és lórum 34 lej. 5: Kártyajátékok magyar kártyával 34 lej.

Vidékre utánvétellel küldi

LEPAGE Cluj

és nem veszik figyelembe azt, milyen irtózatosságot okoznak nekünk a kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban. Ha tudnám, hogy van alkalmasabb személy, aki csakugyan ki tudná vezetni az országot mai súlyos helyzetéből, és volnék az első, aki tapsolnék neki. Semmiesetre sem dezerthálok azonban helyemről, amíg ezt az áldozatot a közérdek megkívánja tőlem. Az intrikának s

a rágalmozó kampánynak se vége se hozza. Egy szombati napon, amelyet a kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban döntönek tekintettek, egyesek azt a hírt lánssirozták, hogy merénylet következett el az uralkodó ellen. Mások azt híresztelték, hogy a kölcsönre azért van szükségünk, mert ebből akarjuk a stabilizációs kölcsön kuponjait a külföldnek visszafizetni. Ilyen atmoszférában ho-

Gogával és Ducával tárgyal Mihalache belügyminiszter a közigazgatási törvény módosításáról

A prefektus az új törvény értelmében elmozdíthatatlan lesz és ezt az állást politikai pártokon kívüli álló emberekkel fogják betölteni

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminiszter most készíti elő a közigazgatási reform általános módosítását. A módosító javaslatot Mihalache belügyminiszter megküldötte az összes pártvezetőknek, állítólag azért, mert a kormány az az óhajja, hogy a reform valamennyi párt közös megegyezéssel jöjjön létre. Nagyon valószínű, hogy a kormány óhajja mögött tulajdonképpen egy felsőbb óhaj húzódik meg. A mód, ahogyan a közigazgatási reform módosítása történik, melyen jellemző a

megváltozott belpolitikai viszonyokra. Két évvel ezelőtt a nemzeti-parasztpárt megszavazta a közigazgatási reformot, nem törődve azzal, hogy emiatt az ellenzéki pártok kivonulnak a parlamentből, sőt éppen ezt hozza fel bizonyítékul arra, hogy az új közigazgatási törvény a nemzeti-parasztpárt ideológiáját tükrözi vissza a maga teljességében s éppen ezért nem is találkoztak a reakciós pártok hozzájárulásával.

Most pedig a kormány módosítja a törvényjavaslatot s a módosításnál

gyan lehet vajjon kölcsöntárgyalásokat folytatni? Itt van azután a politikai intrikák esete. Ma mindenkinek az egyik zsebében a koncentráció, a másikban pedig egy személyiségi kormány-lista van. Nos, mindenkinek tudni kell, hogy az országnak alkotmánya s erőskezü uralkodója van és az intrika nem fog.

Mironescu beszédét megtapsolták, majd áttért a kamara az uzsorakamat javaslatának tárgyalására.

Kormánybiztost küldött ki a kormány Máramarosba

Bucuresti-Bukarest, február 25. A mai minisztertanácsban Manolescu tábornokot, az Autonóm Erdőpénztár elnökét delegálta Máramarosba az ottani problémák megoldására. Manolescu teljhatalommal van felruházva.

meghallgatja az ellenzéki pártvezetéseket. Mihalache Goga Octaviannal folytatott hosszabb megbeszélést a reform ügyében s ma pedig valószínűleg Ducával fog a javaslatról tárgyalni. Itt említjük meg, hogy lapjelentések szerint a módosítások között szerepel az is, hogy a jövőben a prefektusi állás szigorúan adminisztratív jelleggel fog birni, amelyet nem politikusokkal fognak betölteni. A módosítás szerint a prefektus a jövőben elmozdíthatatlan lesz.

Ujabb győzelem a tengeri leszerelés frontján

Henderson és Alexander angol miniszterek párizsi tárgyalásai teljes eredményre vezettek

630 ezerre korlátozták a francia flotta össztonnázását. Henderson és Alexander Rómába utaztak a leszerelés egész részéről való biztosítására. Henderson optimista nyilatkozata

Párizs, február 25. Henderson angol külügyminiszter és Alexander, az admirális első lordjának a francia fővárosban Brianddal és Dumont francia tengerészeti miniszterrel, valamint a szakértőkkel folytatott flottatárgyalásai eredményre vezettek s elvi megegyezés is létesült. Henderson és Alexander ma este elutaztak Rómába, hogy hasonló eredmény elérését olasz kormányfőknél is megkíséreljék. A tárgyaló francia miniszterek az újságírók előtt megerősítették azt a hírt, hogy a két angol miniszter Párizsban folytatott flottaleszerelési tárgyalásai tényleg eredménnyel zárultak.

A Daily Telegraph párizsi beavatott helyről származó értesülése szerint a flottatárgyalásokon a francia össztonnázást 630 ezerre korlátozták. A megegyezés 1936-ig

biztosítja Franciaországnak azt a jogot, hogy flottája 157 ezer tonnával erősebb lehet az olasznál. A tengerészeti leszerelésre vonatkozó megállapodás természetesen csak akkor léphet érvénybe, ha az olaszok is elfogadják Alexander és Henderson javaslatát. Egyidejűleg az angol külügyi hivatal diplomáciai uton tájékoztatta az Egyesült Államok és Japán kormányát a Párizsban tegnapi elért flotta leszerelési elvi megállapodásról.

Angol politikai körökben azt az értesülést szereztek, hogy most már Olaszországtól függ a harmas tengerészeti egyezményhez csatlakozás ügye s megegyezés esetén létrejöhet az ötös tengerészeti leszerelési megállapodás.

Az egyezményt Olaszország csatlakozásának megtörténte után nyilvánosságra

fogják hozni.

Párizsi jelenések szerint Henderson sugárzó jókedvvel lépett miniszteri külön kocsijába párizsi elutazásakor. A sajtó munkatársainak kijelentette, hogy az eredményekkel igen meg van elégedve s teljes bizalommal hiszi, hogy Rómából visszatérte után még több oka lesz a teljes megelégedésre. Alexander, az admirális első lordja hasonló értelemben nyilatkozott.

Párizs, február 25. A francia kamara tegnapi ülésén szociáldemokrata részről szövezték, hogy a költségvetés több mint egyharmadát hadügyi és tengerészeti kiadások fedezésére fordítják. Ez álláspont szerint helytelen, hogy évente állandóan több mint 19 milliárd frankot fordítanak a fegyverkezési kiadások fedezésére.

Berlinben kétszáz sebesültje van a vörös napnak

London, február 25. A február 25-re tervezett világforradalmi „vörös nap”, melyet Moszkva utasítására akartak megrendezni európaszerte a kommunisták, az eddigi jelentések szerint különösebb incidensek nélkül zajlott le. Az eddig beérkezett jelentéseket, kronológikus sorrendben alább közöljük.

Berlin, február 25. Ma délelőtt Berlinben több helyütt összetűzések voltak a felvonulni szándékozó kommunisták és a karhatalom között. Eddig komolyabb összecsapások nélkül sikerült a rendbontási kísérleteket csirákjukban elfojtani s a rendet megőrizni. A rendőrség teljes készenlétben van s ura a helyzetnek. — Párizsban a világforradalmi napon délig különösebb rendbontás nem fordult elő a francia fővárosban. — Kopenhágában 50 kommunista vezetőt letartóztattak. Őrizetbe vételek történtek Varsóban, Vlnában, Hágában, Oslóban és Athénben is.

A világforradalmi nap alkalmából egész Magyarországon is rendőri készültséget rendeltek el.

Budapesten délig teljes volt a nyugalom. Az Erzsébet köruton 50 munkáskülsőjét sétáló elállították a kerületi rendőrségek, mert a tüntető sétát felszólítás ellenére sem akarták abbahagyni. Egyéb rendezavarás nem történt.

Varsói lapok közlése szerint Herbettes moszkvai francia nagykövetségét a képviselőtében tiltakozást jelentett be a szovjetnél öt francia katonaszökevény ünnepeles fogadtatása miatt, akik orosz gőzös fedélzetén hagyták el Franciaországot. A demarsra a szovjetkormány még nem válaszolt.

Bucuresti-Bukarest, február 25. A bukaresti rendőrség a vörös nappal kapcsolatban hatvanegy egyént őrizetbe vett. Az elmúlt éjszaka több kommunista lakásán házkutatást tartottak és ez alkalommal elkobozták a vörös napra előkészített „Vörös Újság” példányait.

A késő esti órákban érkezett jelentés szerint Párizsban nagyobb incidensek nem voltak. A munka normálisan folyt Párizsban és a vidéki ipari centrumokban is.

Párizs uccáin megerősített őrségek álltak, de beavatkozásra sehosem került sor.

Berlini jelentések szerint a német fővárosban a délutáni órákban formális csatározásra került sor a rendőrség és a kommunista tömegek között. A kommunista munkások nagy tömegekben vonultak fel a munkásnegyedekben, különösen Neuköllnben. A csőcselék felhasználta az alkalmat fosztogatásra. A rendőrség és az egyéb karhatalom számos esetben nyult fegyverhez. Eddig 200 halottja van az összetűzésnek.

Ha influenzás, köhögő vagy berekedt úgy igyon

málnási **Sicilia** gyógyvizet

mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető Kapható minden fűszerüzletben

Treviranus miniszter esete Schmidt szakmunkással

Schmidt szakmunkás egy lodzi lengyel gyárban dolgozott, csendben és szerényen, mint annyi más osztálytársa. Alampolgárságára nézve német alattvaló, nevéből következtetve: német nemzetiségű, társadalmi helyzetét illetően: bér-munkás, átmeneti sorsát tekintve: lengyelországi idegen volt. Sorsa egyébként kedvező szimptomákat is mutatott: Schmidt nem tartozott a munkanélküliek közé. Dolgozott és keresett. Fogyasztó volt, ami manapság valóságos társadalmi rangot jelent, mint hajdan a nemesség.

Schmidt dolgozott és joggal hittette, hogy mint kiváló és szolid munkás, munkában fogja meguszni az egész válságot, az egész világkrisist, mely tulajdonképpen az egész európai emberiség gazdasági, morális, szellemi és politikai vajadása. A dolgozó és kereső ember, — amennyiben munkájában nem akadályozzák lelki és fizikai aberrációk — rendszerint optimista. Nem szeret meglepetésekre gondolni, legalább is kedvezőtlen értelemben vett meglepetésekre nem. Szívesebben küzd egy jobb és igazabb világért s amennyiben mégis meglepetésre vár: mindig előnyököt remél ettől a meglepetéstől.

Schmidt is így gondolkodott, Schmidt is ilyen kies reményekkel eltelve élt és dolgozott távol hazájától: a gyárkémények füstjével szennyes Lodz városában. Schmidt nem volt irredenta, Schmidt nem volt türelmetlen: Schmidtnek munkája volt és keresete; Schmidt nem szenvedett a politikai ambícióknak nevezett betegségben.

Am egy gvári szakmunkás, aki német nemzetiségre ellenére is munkát és kenyeret élvezett a lengyel Lodzban: nem a világ közepe. Természete és életfelfogása nem tarthat igényt az általánosság előnyére. Egyénisége nagyon is híjjával van a „magasabb” szellemi és akarati jellegzettségeknél. A Schmidtnek rendszerint nem egyéniségek, sem ha otthon élnek, sem ha Lodzban dolgoznak. Az egyéniség szent ügyét tehát másoknak kell helyettük felvirágoztatniuk. Olyanoknak, akik erre hivatottak, erre születtek. Akik ugyanevet „felelős tényezők”. Akik a „magasabb érdekek” szószólói. Mint például Treviranus, a jelenlegi német kormány tárcanélküli minisztere, a nacionalista kardsörtetés „enfent terrible”-je — Lengyelország felé; a német revans-eszme oroszlanja, aki gyűlöli a Schmidt-féle közömbös bárányokat.

Hogy Schmidtrel kapcsolatban éppen Treviranus nevét említem meg, azt nem önkényes kedvtelésből, szeszélyes ötlet kényszere alatt teszem. Nem: Treviranus és Schmidt, a történelem egy különös fordulata következtében kölcsönös, bár Schmidt részére nem éppen kedvező viszonylatba kerültek egymással. A fordulat azzal kezdődött, hogy Treviranus, az oroszlan, szép és zengetes baritonján egy ködös decemberi napi „hatalmas” militárista beszédet mondott Lengyelország ellen, amire Lengyelországban — ahol Treviranus lelki rokonai szintén fölös számban tenyésznek — azzal reagáltak, hogy az összes német szakmunkásokat kiutasították Lengyelország területéről. Természetesen Schmidt is, többi ismeretlen társával együtt.

Ezzel a „kis” incidenssel az ügy talán el is lett volna intézve. Schmidt bevonult a munkanélküliek végláthatatlan káderjéhez; a kedvező meglepetés, amire számított — a pesszimista valóság sötéttségébe torkollott. Schmidt társadalmi rangja, a fogyasztói rang revízió alá került; ez a revízió mindenestre megelőzte a Treviranus által hirdett Versaillesi békevizíót.

Schmidt azonban — úgy látszik — még sem volt az a békés lélek, amilyenek addig mutatkoztak, míg Lodzban dolgozott. Schmidt nem volt fatalista sem. — Schmidtnek direkt ötlete támadt. Régi pártember és újságolvasó lévén, sokat hallott és olvasott az államférfiak ugynevezett felelősségéről. S mert egyben naiv

ember is volt: úgy hitte, hogy ez a felelősség vele, Schmidtrel szemben is érvényben kell hogy legyen. Hiszen ő Lodzban fogyasztó és a háboruban szakaszvezető volt. Valaki, aki számít. Valaki, aki áldozatot hozott a hazáért. És Schmidt beperelte Treviranus minisztert, kártérítést követelve a maga számára Lodzból való kiutasítása miatt, melynek közvetlen és közvetett előidézője Treviranus kardsörtető beszéde volt. Kártérítést követelt a munkanélküliség miatt, a melybe ez a „felelős” beszéd taszította őt, kártérítést követelt azért a deklarációért melyet a hangos nacionalizmus mindig felidéz, amikor „magasabb” nemzeti szempontok nevében emberi egzisztenciákat tipor a sárba.

A per még most sem dőlt el, mert a berlini munkaügyi bíróság illetéktelennek jelentette ki magát az ítéletozatalra. Mindenesetre nagyon érdekes volna megtudni, hogy a Schmidt kontra Treviranus perben kié lesz a győzelmi palma: a Schmidté-e, vagy a Treviranusé?

Ha komolyan vesszük, ha a szó becsületes értelmében alkalmazzuk a felelősség elvét a politikussal kapcsolatban, úgy feltétlenül Schmidtnek kellene megnyernie a pert. Meg kellene nyernie nemcsak a logika, hanem a példa-statuálás érdekében is. És meg kellene nyernie főleg azért, mert a hivatásos politikusok tekintélyes nagy számánál a felelősség üres frázis csupán, amelynek sem erkölcsi, sem reális fedezete nincs. Blöff, amelynek görögtűzénél durva egyéni érdekek és szenvedélyek pecsényéje sül. Mindeztől egy-egy hivatásos politikus elkövetetett egyének és egész csoportok ellen olyan cselekedeteket, melyek a törvényesség látszata mellett ezeket az egyéneket és csoportokat az anyagi és ezen keresztül az erkölcsi csőd szélére juttathatták. És a politikus — legjobb esetben — sajnálatát fejezte ki az események felett, vagy elvesztette „népszerűségét”. És ment tovább a maga útján.

Holott az élet minden más vonatkozásában a törvények szigorú szankciókat alkalmazzanak az élet- és vagyonbiztonság elleni büncselekményekre. A gyáros, akinek gyárában kellő elővigyázatossági rendszabályok elmulasztása miatt emberéletben esik kár: gondatlanságból elkövetett emberölés miatt vonható felelősségre. A bankár, aki rossz, vagy könnyelmű üz-

Ferdinand bolgár király elmondja a háboruba való belépése előzményeit és lemondása körülményeit

A volt bolgár király cikksorozatát ír Bulgária politikájáról

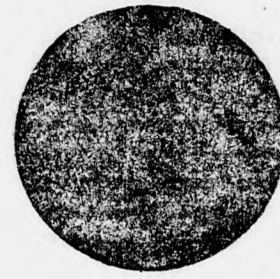
Berlin, február 25. Ferdinand bolgár király, akinek a trónra vasszátelési szándékáról az elmúlt hetekben sokat írtak a lapok, most ő maga lép a nyilvánosság elé. Cikksorozatát közöl a világsajtóban és előadja e cikkekben élete legjellegzetesebb mozzanatait: hogyan barátkozott össze Rudolf osztrák-magyar trónörökösével, hogyan került Bulgáriába, milyen kormányelvek alapján vállalta a királyságot és miért lépett a világháborúban a központi hatalmak oldalára. Különösen érdekes a visszaemlékezéseknek az a része, amelyben a volt bolgár király a világháború kitöréséről és később a bolgár trónról való lemondásáról számol be:

— A szarejevói gyilkosság után — írja Ferdinand — előre láttam a sötét felhőket, amelyek már évekként ezelőtt végigvonultak Európá horizontján. Láttam, most irtózatoss égháború fog kitörni. Ez volt az érzésem, valahányszor újabb és újabb konfliktusokról hallottam, vagy olvastam. A gyilkosságot követő napokban alaposan meghánytam-vetettem, hogy a központi hatalmak politikáját kell követnem, hiszen harminckét éves uralkodásom alatt mindig hűséggel tartottam a szövetséget. Bulgária jövőjét és boldogságát kapcsoltam össze ezzel a politikával. Az ország fellendülését és fejlődését a központi hatalmak támogatásának kö-

leti machinációk miatt veszélyezteti a betétesek vagyonát: börtönbe kerül és ezenfelül vagyonjogilag is a legmesszebbmenő felelősséggel tartozik. Ellenben a „nagy” politikus, aki nagyhangú frázisaival Schmidtet és a Schmidteteket küizeti műhelyéből: nem hogy börtönbe kerülne, nem hogy vagyonjogilag felelőssé tehető, hanem még tapsokat és bizonyos önző érdekeltségek részéről az elismerés glóriáját is megszerezheti. Holott — amennyiben komolyan vesszük a felelősség kérdését — az a politikus, akinek ténykedése egyénekre és csoportokra anyagi és morális értelemben is kiható, káros következménnyel jár, éppúgy felelősséggel kellene hogy tartozzon, mint a bankár, vagy a gyáros, vagy akármilyen egyszerű fia a társadalomnak, aki tetteivel a mások életkörülményeit befolyásolhatja. Ha a vonatkozó letartóztatható egy vasuti katasztrófa következtében, amelynek következményeként egy csomó ember életét és munkaképességét veszíti el, úgy jogos az elkövetésé annak is, hogy a „felelős” politikus feleljen azokért a frázisaiért, a melyeknek egyénekre és csoportokra tragikus következményei vannak. Csak ha ez a gondolat, ez az elv fog utat törni magának az egész világ közvéleményében, ha Schmidt szakmunkás ötlete, amellyel beperelte Treviranus minisztert: általánossá sőt egyetemessé válik: beszélhetünk komolyan felelős kormányzatról, felelős politikusokról, felelős államférfiakról. És éppen ezért van igaza Schmidt szakmunkásnak és kellene, hogy a bíróság is igazat adjon neki.

Salamon László

Evek óta

panaszaim voltak a rossz emésztés és makacs székrekedés miatt. Most megint jól érzem magam, mert minden reggel 6-8-gyomorra 1-2 tablettát

Magnesium-Perhydroi

tablettát használok.

Ne késlekedjék, önnek is feltétlenül használni fog! Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható! E. MERCK, DARMSTADT

világhírű német gyógyszeripari gyár készítménye.

Óvakodjon utánzatoktól!

ha mi ketten lennénk az első alattvalók, akik hódolnak neki.

Ő ezt tréfának vette és jó félóra telt belé, amíg megtudtam győzni arról, hogy fölösleges a trónon való maradásom. Csodálkoztam ugyanis azon, hogy minden külső beavatkozás mellőzésével, egyedül saját belátásom alapján tettem ezt a döntő fontosságú lépést. Még hallottam, amikor távozott a szalónból és kezeit égnek emelve, mondotta:

„Ó, ezek a koburgiak, micsoda akaratúak él ezekben, micsoda kiváló uralkodó fajta ez!”

Az ifjovi törvényszék felmentette a földbirtokost, aki rálőtt az uzserás bankigazgatóra

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nyáron sokat írtak a lapok arról a revolveres merényletről, amelynek áldozata Jarca bankigazgató volt. A merényletet egy Radulescu nevű ifjovi földbirtokos követte el, aki háromszor rálőtt Jarcára és súlyosan megsebesítette.

Tegnap tárgyalta az ifjovi esküdtészek a pert. Nagy érdeklődés kísérette a felek és tanuk kihallgatását, miután a per anyagának bizonyos gazdaságpolitikai tendenciája volt. Radulescu vádlott elmondta a bíróság előtt, hogy a Banca Generala a Tarii Romanesti jelzalog bekebelezésére többmillió kölcsönt folyósított neki, majd váratlanul a kölcsönt felmondta és végrehajtást kért a bíróságtól. Ő akkor elment Jarca igazgatóhoz és kérte, vonja vissza a kölcsön felmondását, mert különben teljesen tönkremegy. Jarca ekkor állítólag azt felelte, hogy egymillió lejes baksisért hajlandó az árverést felfüggeszteni és ő már hajlandó is lett volna ezt az összeget megadni, de ugyanakkor a bank craiovai fiókjának vezetője szintén egymillió lejt kért a kölcsön felmondásának hatálytalanítására. Ez a kétoldali zsarolás — mondta Radulescu — annyira elkészerítette, hogy egy Klinger Osiás nevű kereskedőtől revolvert szerzett azzal a szándékkal, hogy a bank igazgatóját agyonlövje, aztán magával is végez.

A tárgyaláson jelen volt ugy Jarca (aki időközben sebéből felgyógyult), mint a craiovai fióktitkár igazgatója. Mindketten hevesen tiltakoztak Radulescu állításai ellen, azt állítván, hogy a kölcsön felmondása különleges bankérből történt.

Radulescut Bukarest két leghíresebb ügyvédje, Radu Rozetti és Vladescu védték, akik számítva azzal a körülménnyel, hogy az esküdtészek tagjai túlnyomórésztben ilfovmegyei földművesek, a gazdasági helyzet „rémségeinek” ismertetésével vették puhítás alá az esküdteteket, akik — bár az ügyész a legsúlyosabb büntetés kirovását kérte, szótöbbséggel felmentették az emberölés kísérletének vádjá alól Radulescut, mindössze 1 lej kártérítésre ítélték. Ugyancsak felmentették Klinger Osiást is, aki a fegyvert adta Radulescunak.

Kolozsvár főterén a régi Akoncz-féle

üzlethelyiség kiadó

Bővebbet: Dr. Sebestyén ügyvédi iroda Piata Unirii No. 20.

HIR

Uj Kelet az eg...
Főszerkesztő: D...
Felelős szerkesztő: D...
Bukaresti sz...
Hátszegi Ernő,
Munkánk utánnom...
megjelölésével

Felhős időjárás...
jelentik: A meteo...
járásprognózisa sze...
járás várható ese...
időjárás várható ese...
okkal, éjjeli fagyga...
pont feletti nappali h...
mérésüket Budapest...
Celsius volt.

Kasszafurót sze...
ját magánál rendez...
böl jelentik: Dabltzb...
vávaros feljelentést...
ismeretlen betörök...
feltöték s 200 ezer...
kal vitték. A hatóság...
okkal, éjjeli fagyga...
pévén sem szenved...
rossz anyagi helyz...
furást megrendezte...
korlott kasszafurót s...
a reménye, hogy a b...
tás károsseg révén...
tartóztatták.

Torokgyulladástól...
sül, ha rendszeresen...
pasztillát. Egy fiola á...

Mary angol kirá...
az új divát. London...
angol királyné látoga...
Hallban rendezett...
deklórással szemléte...
rül öltözeteket, de...
aragadtva az újra...
gosan hosszú ruhák...
séhez megkívánták...
gyek olyan kiváló s...
kezzenek az öltözéke...
próbakísaszonnyok, a...
Londonban a királyné

Négy

A német kampó...
nem vesznek részt a...
ban. Berlinből jel...
Braunschweigban tart...
goztatta, hogy a né...
nem szándékoznak a...
ban résztvenni.

Szamos női bajn...
Ferenc József” keser...
telen nagy megkönny...
nőorvosi klinikák b...
itják, hogy a rendk...
Ferenc József vezet...
zeti osztályon a leg...
maznak. A Ferenc Józ...
szertárakban, drogeriá...
tekben kapható.

Párizsban letart...
esti származásu nem...
Párizsból jelentik: A...
nek hosszas nyomozás...
nie Rudinescu Viktor...
ralt nemzetközi csekk...
tatott nemzetközi szélh...
bolgár. Több évvel e...
Bukarestből, ahol egés...
riszsaéletét követett el...
lete azonban csak a...
mindazonban az orszá...
fordult, ujjlenyomatá...
egészítették ki a rend...
könyveket. Legutóbb...
fel, ahol sikerült néhá...
ket elhelyeznie, de azt...
kellert, mert a rendőrs...
Az ausztriai kaland ut...
rán kötött ki s itt h...
francia rendőrség fig...
zamos ellene szóló k...
tott fel. A rendőrség...
már a letartóztatási...
ellene, a rendkívül jó...
azonban megneszelte a...
elen eltűnt a Rivierár...
rség azonban már n...
nyomat. Tegnap este P...
szállodájában rajtaüt...
letartóztatták. Szobájá...
különbözőbb nevek...
áltak és nagymennyisé...
en nem tagadta a terh...
Előkelően viselkedett s...
mesélt el magáról min...
kelhetette a rendőrség

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és hánsági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Felhős időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint jobbra felhős időjárás várható esetleg kisebb havazásokkal, éjjeli fagyval és kevéssel fagyment feletti nappali hőmérséklettel. A hőmérséklet Budapesten ma délben 2 fok Celsius volt.

— Kasszafurót szerződött, hogy saját magánál rendezzen betörést. Prágából jelentik: Dablitzban egy Havelka nevű bűnöző feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen betörők ellen, akik kasszáját feltörték s 200 ezer cseh koronáját magukkal vitték. A hatósági nyomozás során kiderült, hogy Havelka semmiféle betörés révén sem szenved anyagi kárt, hanem rossz anyagi helyzete miatt a kasszafurót megrendezte s e feladatra gyakorlatlott kasszafurót szerződött. Az volt a reménye, hogy a betörés elleni biztosítás kárösszeg révén majd talpra áll. Letartóztatták.

Torokgyuladástól, influenzától menteni, ha rendszeresen szopogat Anacot szeszt. Egy fiola ára 37 lej.

— Mary angol királynőnek nem tetszik az új divat. Londonból jelentik: Mary angol királyné látogatást tett az Albert Hallban rendezett divatkiállításon. Érdeklődéssel szemlélte a bemutatásra kerülő öltözeteket, de nem volt tulságosan ragadtatva az újra divatba jövő tulságosan hosszú ruháktól, mert ezek viseléséhez megkívánatnék, hogy az összes hölgyek olyan kiváló szakértelemmel rendelkezzenek az öltözékek viselésében, mint a próbakísaszonnyok, akiket a ruhát most Londonban a királynének bemutatnak.

Négy ördög

— A német kampókeresztések őszig nem vesznek részt a parlament munkájában. Berlinből jelentik: Hugenberg Braunschweigben tartott beszédében hangsúlyozta, hogy a német nemzetiek őszig nem szándékoznak a parlamenti munkában résztvenni.

— Számos nő bajnál a természetes Ferenc József keserűviz használatára. Berlinből jelentik: Hugenberg Braunschweigben tartott beszédében hangsúlyozta, hogy a német nemzetiek őszig nem szándékoznak a parlamenti munkában résztvenni.

— Párizsban letartóztattak egy bukaresti származású nemzetközi csekkcsalót. Párizsból jelentik: A párizsi rendőrség megkapta a hírt, hogy a bukaresti származású nemzetközi csekkcsalót letartóztatták. A letartóztattak nemzetközi szélhámos román államolgár. Több évvel ezelőtt szökött meg Bukarestből, ahol egész csomó csalást és csalásjelést követett el. Ez a paradicsom-tele azonban csak addig tartott, amíg a bukaresti rendőrség figyelmét, amely már számos ellene szóló körözölevelet halmozott fel. A rendőrség figyelni kezdte, sőt már a letartóztatási végzést is kiadták ellene, a rendkívül jószímatu szélhámos azonban megszökött a veszedelmet s hirtelen eltűnt a Rivieráról. A francia rendőrség azonban már nem vesztette el a nyomát. Tegnep este Párizs egyik előkelő szállodájában rajtaütöttek a detektívek és letartóztatták. Szobájában számos, a legkülönbözőbb nevre szóló utlevelet találtak és nagymennyiségű pénzt. Rudinescu nem tagadta a terhére rótt csalásokat. Előkelően viselkedett s legelőzékenyebben beszélte el magáról mindent, ami csak érdekelte a rendőrséget.

Március elsejéig lehet jelentkezni a választójogi névjegyzékbe való felvételre

Cluj-Kolozsvár, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament röviddel ezelőtt egyszakaszos törvényjavaslatot fogadott el, amely minden huszonegyedik életévét betöltött egyének megadja a módot és lehetőséget arra, hogy úgy képviselői, mint községi választójogát megszerezze. A választójog feltételül az állampolgárságon kívül csak azt köti ki, hogy az illető legalább egy éve lakjék jelenlegi lakóhelyén és hogy hozzájáruljon a községi terhekhez.

Ez a törvényjavaslat megadja a lehetőséget arra, hogy azok is megszerezze maguknak a választói jogot, akik eddig valamilyen okból kifolyólag kimaradtak a választók névjegyzékéből.

Titkos diák-klubot lepleztek le Kassán, amelynek tagjai öngyilkosságra kötelezték magukat

Kassa, február 25. A rendőrség néhány nap óta vizsgálatot folytat egy titkos klub ellen, amelyet tíz kassai diák három héttel ezelőtt „öngyilkosok klubja” néven alapított meg. A klub tagjai kötelezték magukat, hogy meghatározott időben öngyilkosságot követnek el. A leplezést a klub egyik tagjának lehetősége, akinek az elmúlt napok egyikén este nyolc órakor kellett volna öngyilkosságot elkövetnie. A diák sirva panaszkodott az esetet anyjának, aki erre kivallatta a fiút. A fiú elmondott, hogy három héttel ezelőtt kilenc pajtásával alakította meg az öngyilkosok klubját, amelynek alapszabályai kötelezővé tették számukra, hogy meghatározott időben és módon kövessék el az öngyilkosságot. Ha valaki a határozatnak nem engedelmessé válik, vagy elárulja a klub létezését, az alapszabályok értelmében halálal kellett volna bünhődnie. A klub tagjai havi 20 korona tagdíjat fizettek, amiből fegyvereket és mérgeket akartak beszerezni. A tagok között 3-4 diákleány is szerepel.

Az egyszakaszos törvénycikk még azt a könnyebbséget is biztosítja, hogy a zsidóság csak akkor képvisel tényleges politikai erőt, ha az összes szavazatos jogukat gyakorolják ezen elemi politikai jogukat. A zsidó polgárok szavazati joga körül súlyos visszaélések történtek a multban, most van alkalom arra, hogy ezek az igazságtalanságok minden zsidó választásra jogosult polgár korrigálják. A zsidó kollektivitás ellen követ el bünt az, aki nem gondoskodik idejében, tehát március elsejéig arról, hogy szavazati jogát megkaphassa. Minden idetartó információval készséggel szolgál a zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjainak jogvédelmi biztosa.

Amikor a kétségbeesett anya a rendőrségre akart sietni, hogy megtegye a feljelentést, fia azzal fenyegette meg, hogy ez esetben tényleg öngyilkosságot követ el. Az anya nem is ment a rendőrségre, amely kerülő uton szerzett tudomást a titkos klub létezéséről. A vizsgálat eredményét egyelőre titokban tartják.

— A Népszövetség és a szovjetdumping. Genéből jelentik: A népszövetségi gazdasági bizottság albizottság küldött ki a szovjetdumping tanulmányozására.

— Erőt a munkához táplálékainkból merítünk. Minél töményebb, minél könnyebben emészthető, annál jobban változik át energiává. Ilyen koncentrált, jóízű, könnyen emészthető erősítő tápszer az Ovomaltine.

— Meghalt Krupp Berta. Berlinből jelentik: Krupp Berta, férjzett Bohnen grófné tegnap Berlinben meghalt. Krupp Berta a híres Krupp-gyár megalapítójának leánya volt és róla neveztek el a háborúban sokat szereplő 42-es ágyút.

— Kommunizmus tüntetése közben temették el az utolsó németországi bányakatasztrófa áldozatait. Berlinből jelentik: Az eschweileri bányakatasztrófa áldozatait ma délután temették. A temetőben a kommunizmus incidenseket provokáltak s két szónok látó beszédet tartott. A karhatalom közbelépett s a kommunizmus köré sereglett tömeget a temetőből eltávolította.

Négy ördög

— Még tartanak a perui zavargások. Londonból jelentik: A perui zavargások még tartanak. Uccai harcokban Limában, a fővárosban több mint kétszáz ember esett el. A vidéken is egyre erősödik a forradalmár-mozgalom. A kormány őrjáti erőfeszítéseket tesz hatalma további fenn tartásának biztosítására.

— Megkezdődnek az előadások a spanyol egyetemeken. Londonból jelentik: A spanyol minisztertanács felhatalmazta az egyetem tanácsait, hogy az előadásokat újból megkezdhessék. A községi választásokat a kormány április 12-re tűzte ki.

— Marosvásárhelyi Dienst. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség marosvásárhelyi helyi csoportja ma, csütörtökön este 9 órakor tartja Főter 35. sz. alatti klubhelyiségében első Dienstjét. A Dienstet dr. Engelberg Dezső elnöki megnyitója vezeti be, majd Jámor Ferenc, az Uj Kelet felelős szerkesztője tart előadást: Cionizmus és szocializmus címmel. Dr. Berner Mór ügyvezető alelnök revüt tart. A program után klubeste lesz.

— Egész nap ülésezett a gabonakonferencia albizottsága. Párizsból jelentik: A gabonakonferencia albizottsága tegnap egész napon át ülésezett, de tárgyalásait még ma is folytatja. A megoldásra váró problémák közül most az a kérdés tolt előtérbe, hogy az ipari államokkal milyen módon lehetne szerződést kötni a dunai államok gabonafeleslegének átvétele tekintetében.

Négy ördög

Jó emésztés — fél egészség. Székrekedés, bérenyhaség esetén Artin dragée normális ürüléshez segít. Kérje orvosától.

— Nemzetközi diákkongresszus Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: A főiskolás népszövetségi ligák nemzetközi szövetsége legutóbbi ganfi kongresszusán elhatározta, hogy legközelebbi regionális kongresszusát március 19-től 21-ig Pozsonyban fogja megtartani. A kongresszus programja: a gazdasági és intellektuális kooperáció lehetőségei Közép-Európában. A kongresszus megrendezésével a német és csehszlovák szövetségeket bízták meg. Nemzetközi jelentőségét emeli az a tény, hogy a középkorai államok delgációin kívül résztvesznek a kongresszuson valamennyi európai állam kiküldöttei és megfigyelők küldenek ki a kanadai, kínai és japán csoportok is. A genfi nemzetközi szövetség dr. Kunosi Sándort, a pozsonyi szövetség főtitkárát bízta meg a kongresszus helyi előkészítésével. A kongresszus védnökei a külügyminiszter, képviselteti magát a Népszövetség titkársága és több jelentős szervezet. Az előkészületek már nagyban folynak és külföldön is nagy érdeklődés nyilvánul meg. A résztvevők valószínűleg több szlovenszói fürdőhelyet is meg fognak látogatni.

— A siker se örök. Dr. Marton Sándor színházi ügynöksége pert indított Hubert Marischka, a bécsi Theater an der Wien igazgatója ellen, mivel ez levette a színház műsoráról Ábrahám „Viktória és huszárja” című operettjét. A darabot az igazgató azért nem akarja tovább előadni a nagy siker ellenére sem, mivel szerződésileg kötelezte magát már régebben Oskar Strauss legújabb operettjének előadására és a komponista már Hollywoodból Bécsbe is érkezett.

NAPROL-NAPRA

A berlini lapok párisi jelentései szerint az angol és a francia kincstár között folytatott tárgyalások a két állam pénzügyi együttműködéséről és a jegybankok aranykészletéről eredményre vezettek. Ugy francia, mint angol részről hangoztatják, hogy a pénzügyi helyzet most már lehetővé teszi Európában két vezető hitelező állama részére Európa súlyos gazdasági helyzetét könnyíteni célzó kölcsönnyújtó tevékenységük újrafelvételét.

A párisi rendőrség keresi Oganetto volt hamburgi argentinai főkonzult, aki családok és szélhámoságok után távozott Hamburgból és állítólag a francia fővárosban telepedett volna meg.

A belga sertéskereskedők szövetsége kérelmet intézett a francia Tudományos Akadémiához, hogy a „cochon” szó helyett kreáljon más szót a disznó megjelölésére, mivel ez a szó, hogy „disznó” a francia nyelvben súlyosan sértő és megalázó és nem tartják helyesnek, hogy ezt a nemes háziállatot, amely az embert annyi jóval ellátja, ezzel az agyonkompromittált névvel nevezzék. A francia Akadémia a kérelemmel legközelebbi ülésén a legkomolyabban foglalkozni is fog.

Négy ördög

Newyorkból jelentik, hogy amerikai űrhajó New Port rhode-islandi kikötőváros közelében két csempészahajót süllyesztett el. A csempészek megelőzőleg gépfegyvertűzet bocsátották az űrhajóra, mire ez ágyútűzzel válaszolt. A két csempészahajó személyzetét kimentették a hullámokból s csempészség miatt vizsgálati fogságba helyezték őket.

Szegeden 64 tifuzmegbetegedés fordult elő. Megállapították, hogy a járvány okozója egy kiskunfélegyházi tejgazdaság, amely szegedi tejcsarnokoknak szállítja a tejet. A gazdaság személyzete tifuzfertőzött. Egyik alkalmazottról a klinikán megállapították, hogy bár háborus tifuzból kigyógyult, még most is állandóan tifuz baktériumtelepek hordozója.

A glienicki aukción el akarták árverezni Nagy Frigyes porosz király fuvalgáját is, azonban a Hohenzollern-család tagjainak közbelépésére Frigyes Lipót herceg ezt az ereklyét visszavette az árverésre átadott tárgyak közül.

Sulyos vadászbaleset érte az angol király vejét, lord Harewoodot, Mary hercegnő férjét. A lord egy yorkshirei vadászaton lezuhant lováról, fejét egy éles kőbe ütötte, úgy, hogy eszméletét vesztette.

Oyhanart, Argentina hamburgi főkonzulját kormánya táviratilag fementette állásától. A főkonzul számos csalást követett el. A főkonzul éveken át folytatta üzemeit, de mindaddig elnézték neki, mivel fivére volt az előbbi argentinai kormány külügyminiszterének, aki állítólag tudott is ezekről a visszaélésekről.

A berlini esküdtbíróház hatszáz márka pénzbüntetésre ítélte a köztársaság szidalmazásáért Ernst Reventlowot, egy nacionalista lapba irt cikkének sértő kitételei miatt.

Darmstadtban a diákság szokásos menzura-párbaja alkalmával Werner Prinz diák olyan szerencsétlenül tartotta kardját, hogy az ellenfelének, Tomcsák Johannak a mellébe szaladt, aki nyomban a helyszínen elvérzett.

— Propaganda a levegőn át. A német birodalmi gyűlés költségvetési bizottsávesen állást foglalt az orosz rádióállomásokban Köhler centrumpárti képviselő sok propagandája ellen, főképpen amiatt, hogy Moszkvából több ízben németnyelvű üzeneteket küldtek a rádió útján a német kommunistáknak és tüntetésre, illetve ellenállásra szólították fel őket. A képviselő szigorú diplomáciai intézkedéseket követel.

KÖZGAZDASÁG

Csak ideiglenes vasuti tarifa-revizió lesz

Az általános revizió csak májusra várható

Bucuresti-Bukarest, február 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Gazdasági körökben nagy érdeklődést váltott ki az a hír, hogy a CFR revizió alá veszi a teheráru-tarifát. Beavatott forrásból származó értesüléseink szerint két különböző célu tarifarevizió van előkészítés alatt.

Az egyik csak átmeneti intézkedés, amely azt a célt szolgálja, hogy a lehetőségek figyelembevételével csökkentse azoknak a tömegáru-cikknek a fuvar-diját és ezeknél is főként az export-tarifáját, amely a tavaly megállapított tarifátételeket nem bírják meg. Ezeknek a cikkeknek a forgalma nagyon visszaesett és ezen a bajon akar a CFR megfelelő tarifarevizióval segíteni. Ez a revizió a jelenlegi tarifa keretében marad és a leszállítás maximuma bel-földi szállításhoz az lesz, hogy a szó-

banforgó áruk, amelyek most különböző tételek alá esnek, a XI. rendes, tarifafosztályba kerülnek, az exportáruk pedig a 33-as speciáltarifafosztályba. A leszállítás, nem egyszerre, hanem turnusokban történik az érdekelt szállító cégek kezdeményezésére.

A vasutigazgatóság e heti ülése mintegy 30 tömegcikk fuvardíjainak mérséklésére vonatkozó kérdések felett fog dönteni.

Ettől függetlenül megindult az anyaggyűjtés az általános tarifarevizióra, melyet még Vidrighin bejelentett. A generális revizió állítólag egészen új vasuti politika bevezetését fogja jelenteni. A szükséges anyag összegyűjtése legalább áprilisig fog tartani és így az általános tarifarevizió megkezdésére május előtt nem lehet számítani.

A romániai nehézipar ajánlata felett dönt e héten a közép-európai vaskartell

Budapest, február 25. Jelentették, hogy a nemzetközi vaskartell közép-európai csoportja, röviddel ezelőtt Budapesten ülést tartott, amelyen a kartell romániai tagjai, a romániai vas-import csökkentésére javaslatot terjesztettek elő. A romániai nehézipar tudvaleg az azt az ajánlatot tette a közép-európai csoportnak, hogy a nyers anyagok és féltermékek intenzívebb behozatala ellenében, mondjanak le a román ipar javára, a készáruk importjának egy hányadáról.

A közép-európai csoport a romániai ipar javaslatát ezen a héten Budapesten összeülő értekezleten veszi tárgyalás alá és amint értesülünk, a romániai ipar propozíciójának elfogadása biztosítottak tekinthető.

A jugoszláv vasutak értéke. Belgiumból jelentik: A jugoszláv közlekedésügyi miniszterium legutóbbi jelentése szerint a jugoszláv vasutak értékét 18.319 millió dinárra becsülik. Ebből 1479 milliót érnek a vasutakéi, 2261 milliót a föltések, 2376 milliót az alagutak és hidak, 1135 milliót az épületek, 1345 milliót a sínek. A kocsi-park ebben a föllállításban nem szerepel, csak a telkekkel szilárdan kapcsolatos installációk.

A kolozsvári árutözsde üzletkötései. A kolozsvári árutözsde legutóbbi jelentése szerint február 23-án az alábbi üzletkötések történtek: 15 q. 43-44 kgr.-os zab azonnali szállításra 330 lej mm.-ként. 30 mm. derce franco gara Caliera zsák nélkül 145 lej mm.-ként. 30 mm. derce zsákkal 175 lej. Élénk kereslet van mák és paszuly iránt, gabonaneműeket sokan ajánlanak.

A Fehér Könyv hatása a palesztinai közgazdaságra. Jeruzsálemből jelentik: A jeruzsálemi Ottomán Bank legutóbbi jelentése megállapítja, hogy az angol kormány a Palesztina-kérdésben kiadott Fehér Könyv az ország közgazdaságára erős hatást tett és pedig negatív irányban. Az országban már

amugy is befelé való tendenciát mutatott a közgazdasági élet, amelyet a Fehér Könyv megjelenése erősen lerontott. A zsidó bevándorlás megszorítása és a földvásárlás hiánya miatt beállott telekérték-csökkenések erősen befolyásolják az ország gazdasági életét. A Fehér Könyvnek kellett tulajdonítani azt is, hogy a palesztinai turistika az elmúlt hónapokban erősen csökkent.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye. Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

TÁRSADALMI LEXIKON

minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok
Szociálpolitika
Szociális kérdések
Gazdaságföldrajz
Irodalomtörténet
Film
Zene
Természettudomány
stb. stb.

1000-nél több címszó
100-nál több munkatárs
számos színes tábla és szövegek közti illusztráció.

Ara díszes vászonkötésben

1500 lej helyett

600 lej és portó

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Kereskedők! Konfekciósok! Masamódok! Szalonok figyelmébe! Ne vigye pénzt külföldre! Olcsó külföldi árak! Bál, estélyi ruha és kabátvirágok! Mindennemű divatlap és saját tervezés szerinti himzések. Batikolás és mintázás mindennemű anyagra. Minden megrendelést 24 óra alatt elintézem. Frankó szállítom.

„HELICON“
iparművészeti- és himző-műterem

ORADEA, str. Rimanóczy 4. I. emelet

Színház-Mozi

Lehár Ferenc Kolozsvárra jön? Lehár Ferenc, a világhírű magyar zeneszerző még a mult szezonban ígéretet tett Janovics Jenő dr.-nak, hogy az idén Kolozsvárra jön s személyesen fogja dirigálni új nagyoperettjét, a Frederikát. A hét elején Janovics Jenő megleghangú táviratban közölte Lehárral, hogy a Frederika premiérje most szombaton lesz s kérte, hogy teljesítse ígéretét és jöjjön el a bemutatóra. Tegnap Lehár expressz levelet küldött válaszul, mellékelte a kolozsvári dátumot, amelyben a bemutató napja a posta tévedéséből 28-a helyett 18-ra volt jelezve s közölte, hogy így megkésve kapta a távirati értesítést. Janovics dr. kérésére a posta azonnal hivatalos táviratban ismerte el Lehárral, hogy tévesen továbbította a sürgönyt. A kolozsvári színháznál most nagyon reménykednek, hogy az új értesítés következtében Lehár mégis eljön és személyesen fogja vezényelni a Frederikát. Ez esetben természetesen nagy ünnepséget rendez a színház Lehár tiszteletére.

Román Opera műsora

Péntek, febr. 27: Hivatalos szünet.
Vasárnap, márc. 1 (délután): Aida.
Hétfő, márc. 2: A trubadur. Vittorio Fullin, a hírneves olasz tenorista vendégfellépésével.
Szerda, márc. 4: Aida. Vittorio Fullin, a hírneves olasz tenorista vendégfellépésével.
Péntek, márc. 6: Parasztszünet és A Bajazzók. Vittorio Fullin, a hírneves olasz tenorista vendégfellépésével.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMENYEI

A tokiói japán dalszínház keddi vendég játéka. Kedden este olyan művészi szenciációban lesz része a kolozsvári közönségnek, amilyen két-három évtizedenként csak egyszer ismétlődik meg. A tokiói Kabuki-színház, Japán legelső együttese áll meg nálunk egy napra diadalmas európai turnéja során és előadja a japán dalművészet, táncművészet és mimodráma világhírű alkotásait. A párizsi, londoni és berlini nagy lapok a legnagyobb elragadtatás hangján írnak erről a páratlan művészi produkcióról, amely mindenütt lázba hozta a közönséget. Az exotikus japán színpadművészet leghívatottabb képviselőinek tolmácsolásában egy egészen új világ fog meglevenedni most előttünk. Jegyek már kaphatók az Ellenék főtéri könyvostályában.

Frederika. Az utolsó főpróbák folynak már Lehár Ferenc legnagyobb, legértékesebb operettjéből, a világsiker aratott Frederikából. Nincs az az opera, amely olyan hatalmas zenei és kiállításbeli igényekkel lépne fel a színházzal szemben, mint Lehár Ferencnek ez a műve. Mint-hogy a színház reméli, hogy a nagy komponista ígéretéhez képest maga is megjelenik az előadásban, természetesen a legkövetkező formában igyekszik kihozni a Frederikát, amely nálunk is egészen biztosan a szezon legnagyobb sikere lesz. A Frederika szombati premiérje nem félkilenc, hanem kilenc órákor kezdődik.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szerda fél 9: Rád bízom a feleségem. Bohózat-ujdonság, először. 27. Premiérbérlet. Ssz. 199.)
Csütörtök fél 9: Rád bízom a feleségem. (Bohózat-ujdonság, másodszer. 32. B. bérlet. Ssz. 200.)
Péntek: Hivatalos szünet.
Szombaton este 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, először. Karácsonyi, Kertész, Nádor, Ihász fellépésével. 28. Premiérbérlet. Ssz. 201.)
Vasárnap este 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, másodszer. 33. A. bérlet. Ssz. 203.)
Hétfő fél 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, harmadszer. 31. B. bérlet. Ssz. 204.)
Kedd fél 9: A tokiói japán dalszínház 36 tagú együttesének zene-, gésa- és balettkarának egyetlen vendégjátéka. (Felemelt helyárak. Bérletszünet. Ssz. 205.)
Szerda fél 9: Blanco Posneti elárultatása (Shaw-darab, először). A háztető verbe. (Kurt Götz-darab, magyarul! első ször). Az építmunkások, a vasutasok és nyomdászok dalkarának részvételével. Bevezeti: Salamon László. Bérletszünet. Rendes helyárak. Ssz. 206. (Folytatása a 3. oldalon)

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Csütörtök, február 26.

Bukarest. 20: Énekszámok. 21.15: Házi zenekar.
Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. 2.45: Hírek. 4: Rádióegyetem. 5.45: Cigányzene. 7.30: Hubay: Alarc című operája. Majd: Jász-Bécs. 20.45: Hangv.
Breslau. 22.25: Házi zenekar.
Lipce. 19.45: Kézongorás hangverseny. Bach, Saint-Saens művei.
Poznan, Varsó. 20.30: Könnyű zene.
Riga. 19.03: Operett.
Milánó. 20.30: Szimfonikus hangverseny. Mozart, Beethoven, Mendelssohn Wagner művei.
Róma. 21.05: Zenekari hangv.
Prága. 21: Hangv. Beethoven E-moll szonáta és F-dúr szimfónia.
Oslo. 22.30: Karének.
Stockholm. 20.30: Katonazene. 22.10: Könnyű dalok.

Péntek, február 27.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 16: Házi zenekar. Zamborai, Cimarra, Puccini, Mozart, Lehár művei. 17: Hírek. 17.15: Házi zenekar. 18: Rádióegyetem. 19: Szimfónia. 19.30: Grammfón. 20: Verdi: Aida. Utána hírek.
Budapest. 9.15: Grammfónhangverseny. Nicolai: Windsori vig. nők, Wagner: Lohengrin, Gounod: Csodakerítő, Sauer: Koncert futamok, Rimszkij-Korszakov: Hindu dal. Jeanjean: Velencei karnevál. Massenet: Elégia, Suppé: Egy nap Bécsben, Lehár: Vig özvegy, stb. 9.30: Hírek. 12.05: Énekar. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 4: Manchen Mariska délutánja. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 5: Tót-magyar nyelvoktatás. 5.25: Bécs dalok. 6.15: Novellák. 7.15: Mocsányi és Lakos hangv. 8.15: Zongorahangverseny. 9.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 9.30: Zenekari hangv. Utána: Toll Árpád hangversenye.

Bécs. 22.15: Hangv.
Berlin. 20.40: Bach orgonaművei.
Breslau. 19: Áriák.
Hamburg. 18.10: Vigopera.
Lipce. 19.30: Grammfón.
Stuttgart. 19.45: Orosz népdalok.
Poznan, Varsó. 20.15: Szimfonikus zenekar.
Riga. 20.50: Dalok.
Milánó. 20.30: Könnyű zene.
Róma. 17: Hangv. 21.35: Operett.
Prága. 19.30: Opera.
Pozsony. 19.30: D'Albert: Hegyek alján c. operája.
Oslo. 20: Filharmónikus hangv.
Stockholm. 19.45: Rádiózenekar.

Apró hirdetések

Zsidó hitközségi jegyzői állást keres a kereskedelmi érettségivel bíró, okleveles igazgatási jegyző, ki megfelelő garanciával rendelkezik. Megkereséseket a kiadványba „Közszégi jegyző” jelígre kérek.

Intelligens, fiatal, jómodoru, német beszélni bocher, ki Gemore Tojzsevszté titáni tud: 14 éves fiam mellé teljes látás és fizetéssel elhelyeztetés nyelvi Hitler József Oradea, Baross ucca 7.

Agilis akvizitőröket felvesz magas juttalék mellett „Consum” syndicalul comiantilor din Deva.

Modern háromszobás lakás azonnali kiadó. Értekezhetni Str. Basarabia (Könyv J. ucca) 10. Házfelügyelőnél.

Modern kétszobás lakás azonnali kiadó. Értekezhetni Egyetem ucca 3. Házfelügyelőnél.

Kiadó nyomdahelyiség. Az Egyetem ucca 3. sz. alatti nyomdahelyiség nyomdai üzem vagy más célra is május 1-re bérbe adó. Értekezhetni dr. Sebestyén József ügyvédnél, Piata Unirii 20.

Kiadó különbeíratu szén ucca szobai irodának szalonnak igen alkalmas, es leg iskolásoknak ellátással is. Volt Wselényi u. 4. Kepes.

XIV. ÉVF.
Cluj-Kol
február
5691 É'

Uj Kelet a
és bányási
nap
Cikkünk utá
terris megjel
Ésiratokat ne
megörzésükre

Mironescu

— Belpolitikai

Mironescu miniszter azt mondta el kamarában — egy mellécióra — hogy a kaotikus atmoszféra a kölcsön, a politikai helyzet kialakult. Nap-nap mondóbb hírekkel a közvéleményét a sorsáról, ép úgy, a vezérlől. Végül má tájékozódni a külön amelyek csakugyan tettek, hogy a kormány tetten fejt s hogy minthogy egy erőskötől függetlenül kivesse véget ennek tatlant állapotnak.

Két konkluzió ad nescu tegnapi beszéde, hogy a kormány ellenére is meg fogja amely „a válságot” ugyan, de elő kíván szolidációhoz vezető útjait magának illusztrációhoz arról, hogy amelyért immár né Párizsban Popovici máról-holnapra ország nemzetszámát a végzetessé válható is a kölcsön összegét Legoptimistább szem-jut belőle az ország 6-7 milliárd lej, amely elegendő, hogy Romendehoztak vele.

Am azt sem lehet mai adottságok mellett hozhat valamelyes éle gazdasági és pénzügyi felelő módon fogják akkor, midőn a Bariza-stokkja állandó is midőn a jegybank miatt 18 milliárd bankjegyforgalmat, de lehet annak, ha új tö gazdasági vékerény gazdasági válságot hiti az a körülmény, helyzete, lehetőségei, sei megadják a mómai nehézségek enyhítésénzvi építkezések. utak helyreállítása. ermelés racionalizálási alkalmat teremtenéára, másrészt pedig mezőgazdasági válsázen keresztül megjitalános helyzete is. sakis abban az esetbna a kölcsön felhasználatikus, előre kidolgozikus következtetésséörténni és nem azzaléggel és fejetlenségmult tiz esztendő gaellemezte.

A jelenlegi kormány erv kidolgozásán fáapcsolódik bele a ma melyet Mironescu a nializálásból levont. A miután a megfelelőlyegezte a kölcsön é bizonyos ellenzéki